

Sanja IVČEVIĆ

Arheološki muzej Split
Zrinsko-Frankopanska 25
HR-21000 Split
sanja.ivcevic@armus.hr

**UDK: 904(497.5)“652”:739
739.032.7**

Izvorni znanstveni članak
Original scientific paper

Primljeno:
Received:

4. prosinca 2007.

**AUCISSA FIBULE IZ ANTIČKE ASERIJE
(PODGRAĐE KOD BENKOVCA)**

*AUCISSA FIBULAE FROM ROMAN ASSERIA
(PODGRAĐE NEAR BENKOVAC)*

Apstrakt

U članku se obrađuju aucissa fibule koje su, kao slučajni nalazi, pronađene u antičkoj Aseriji, a čuvaju se u Arheološkom muzeju u Splitu. Od četrdeset sedam fibula pronađenih u Aseriji, koje pripadaju aucissa tipu, dvadeset jedan primjerak ima natpis na zaglavnoj pločici. Zastupljeno je sedam imena: Aucissa, Cartilia, Durnacus, OVbI, Revetu, CCar, Pualer. Osim fibula s natpisom na zaglavnoj pločici obrađeni su i primjerci bez natpisa. Uočava se da je znatno veći broj fibula s polukružnim lukom od onih s trakastim. S natpisom je samo jedna, a bez natpisa tri, dok su one s polukružnim presjekom zastupljene sa sveukupno trideset devet primjeraka. Od obrađenih fibula izdvaja se jedna s pravokutnim

Abstract

The article discusses Aucissa fibulae that were discovered as chance finds at Roman Asseria and are in the collections of the Archaeological Museum in Split. Of the forty-seven fibulae found at Asseria that belong to the Aucissa type, twenty-one specimens have an inscription on the head plate. Seven names are represented: Aucissa, Cartilia, Durnacus, OVbI, Revetu, CCar, and Pualer. The examples without inscriptions were also analyzed. A considerably larger number has been noted of fibulae with a semi-circular bow section than those with a ribbon bow. Of the latter, only one has an legend, while three lack such an inscription, while the fibulae with a semi-circular section are represented by a total of

presjekom luka, dvije fibule imaju višedjelni luk, a jedna ima luk s kuglastim dodatcima. Sve fibule s natpisom, njih 21, već su ranije objavljene.

Dvije rane zglobne fibule ne pripadaju aucissa tipu, no obrađene su kao dio ove radnje jer su s njima povezane konstrukcijski, a i vremenski, i barem prema dosadašnjim istraživanjima na području rimske Dalmacije.

Ključne riječi: Aserija, aucissa fibule

thirty-nine examples. Analyzed fibulae with specific features included one with a rectangular bow section, two fibulae have a multi-sectioned bow, and one fibula has a bow with rounded appendages.

Two early hinged fibulae do not belong to the Aucissa type, but they are discussed as part of this text, as they are related in terms of construction, and also chronologically, at least according to research performed to the present in the region of Roman Dalmatia.

Key words: Asseria, aucissa fibulae

U Arheološkom muzeju Split čuva se velik broj fibula pronađenih u antičkoj Aseriji. Najveći broj otpada na tip *aucissa* i njima srodnih fibula. Zastupljeni su i neki drugi tipovi fibula, kao snažno profilirane, višestruko raščlanjene i lukovičaste.

Uglavnom je jedini sačuvani podatak mjesto nalaza, bez detaljnih okolnosti, te za neke primjerke podatak da su otkupljeni za splitski Muzej 1930. god.

Fibule tipa *aucissa* razvijaju se u zadnjoj četvrtini 1. st. pr. Kr., a traju do kraja 1. st. Najrašireniji su oblik fibula toga vremena, a nalazimo ih u velikom broju na području cijeloga Rimskog Carstva. Vojničke su, ali su i u civilnoj uporabi pa ih osim u vojničkim logorima nalazimo dobro zastupljene i na civilnim lokalitetima. Značajke su tipa zglobna konstrukcija za kopčanje igle, polukružni luk vrpčasta ili polukružna presjeka, četvrtasta zaglavna pločica, trokutasti držač igle, te kratka noga koja redovito završava kuglastim ukrasom. Unutar osnovnog tipa postoje brojne inačice koje se uglavnom odnose na oblikovanje luka. Dvije su osnovne skupine *aucissa* fibule s vrpčastim lukom i one s lukom polukružna presjeka. No unutar tih dviju skupina javljaju se razne inačice uglavnom prepoznate s obzirom na ukras na luku. Zaglavna pločica također se razlikovala prema načinu ukrašavanja.

A large number of fibulae discovered at the site of Roman Asseria are in the collections of the Archaeological Museum in Split. The majority consists of the *Aucissa* type and related fibulae. Certain other types of fibulae are also represented, such as highly moulded, multi-jointed, and crossbow fibulae.

The only preserved data is mostly the site of discovery, without any details about the circumstances, and for some examples the data that they were purchased for the Split museum in 1930.

The *Aucissa* type fibula developed in the last quarter of the 1st century BC and continued to the end of the 1st century AD. They were the most widely distributed form of fibula in that time, and they are found in large quantities throughout the entire Roman Empire. They can be classified as military, but were also in civilian use, so in addition to military camps, they are also well represented at civilian sites. Their characteristics are a type of hinge construction for fastening the pin, a semicircular bow of ribbon or hemispherical section, a square head plate, a triangular catch-plate, and a short foot that regularly ends in a rounded knob. Numerous variations exist among the basic type, mostly related to the shape of the bow. The two main groups of *Aucissa* fibulae are those with a ribbon bow and those with a semicircular section bow. Different variants exist within these two groups, primarily based on the decoration of the bow. The head plate can also be distinguished according to the manner of decoration.

Neki primjerci nose natpis na zaglavnoj pločici.¹ Radi se o pečatu radionice koji sadrži ime majstora koji ih je proizveo. Isti tipovi proizvode se s pečatom radionice i bez njega, s tim da su one bez utisnutog imena brojnije. Pozornost se uglavnom poklanjala onima s natpisom, tako da je velik broj takvih fibula bez natpisa ostao neobjavljen. Za europsko područje postoje dva starija rada o tom tipu fibula.² Za područje Dalmacije važna su dva članka o *aucissa* fibulama s natpisom. To su radovi I. Marovića i T. Šeparovića.³

Različiti pečati radionica, odnosno velik broj imena majstora, kao i razlike u oblikovanju i ukrašavanju luka, svjedoče o postojanju većeg broja radionica u kojima su se proizvodile. Unatoč tome *aucissa* fibule ostaju ujednačene kroz čitavo vrijeme trajanja i na velikom prostoru Rimskog Carstva. Očito su odraz homogenizacije ljudi različita podrijetla s različitih područja, kao dio procesa romanizacije.

Tijekom trajanja, od kraja 1. st. pr. Kr. pa do kraja 1. st. po Kr., najbrojnije su u doba Flavijevaca, nakon čega polako izlaze iz uporabe i zamjenjuju ih novi tipovi. Najranija im se pojava stavlja u zadnju trećinu

Some examples have an inscription on the head plate.¹ This is the stamp of the workshop, containing the name of the craftsman who produced them. The same types were produced with the workshop stamp and without it, and those without the stamped name are more numerous. Attention is usually directed to examples with an inscription, so that many such fibulae without a legend have remained unpublished. For Europe as a whole, two earlier texts about this type of fibula exist.² For the region of Dalmatia, two articles about *Aucissa* fibulae with inscriptions are important.³

The varied workshop stamps, or rather the great quantity of the craftsmen's names, as well as the variations in the formation and decoration of the bow, bear witness to the existence of a large number of workshops in which these fibulae were produced. Despite this, the *Aucissa* fibulae remain uniform throughout their entire period of existence and throughout the great spatial extent of the Roman Empire. Evidently they represent a reflection of the process of Romanization through the homogenization of people of different origins.

During their existence, from the end of the 1st century BC to the end of the 1st century AD, they were most numerous in the Flavian period, after which they slowly go out of use and are replaced by new types. Their earliest

*Foto: T. Seser, obrada: Z. Podrug

¹ *Aucissa* fibule s natpisom s područja Dalmacije objavio je I. Marović 1961 god. u članku *Fibeln mit Inschrift vom Typus Aucissa in den archäologischen Museen von Zagreb, Zadar und Split, Jahrbuch des römisch-germanischen Zentralmuseums Mainz*, 8, 106-120, koji je 2006. god. objavljen i na hrvatskom jeziku: *Aucissa* fibule s natpisom u arheološkim muzejima Zagrebu, Zadru i Splitu, *Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku*, 99, Split, 81-98.

² G. BEHRENS, 1950; R. NOLL, 1952.

³ Uz već navedeni članak I. Marovića (bilj. 1), važna je i novija radnja. T. ŠEPAROVIĆ, 1998.

* Photo: T. Seser, conservation: Z. Podrug

¹ *Aucissa* fibulae with an inscription from the region of Dalmatia were published by I. Marović in 1961 in the article: *Fibeln mit Inschrift vom Typus Aucissa in den archäologischen Museen von Zagreb, Zadar und Split, Jahrbuch des römisch-germanischen Zentralmuseums Mainz*, 8, 106-120, which was republished in Croatian in 2006: *Aucissa* fibule s natpisom u arheološkim muzejima u Zagrebu, Zadru i Splitu, *Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku*, 99, Split, 81-98.

² G. BEHRENS, 1950; R. NOLL, 1952.

³ Along with the previously cited article by I. Marović (n. 1), a more recent work is also important: T. ŠEPAROVIĆ, 1998.

1. st., i to za obje inačice.⁴ Općenito se drži da su fibule s trakastim lukom brojnije u ranijoj fazi, odnosno negdje do polovice 1. st., a da one s lukom polukružna presjeka prevladavaju od sredine 1. st. po Kr. Za područje provincije Dalmacije ustanovljena je njihova pojava negdje između 15. g. pr. Kr. i sredine prvog desetljeća 1. st. pr. Kr.⁵ U pravilu se *aucissa* fibule prestaju rabiti do kraja 1. st. U Ninu je pronađena fibula s natpisom *Durnacus* s novcem cara Nerve⁶ (96. -98.), što je potvrda njihova trajanja na našem području sve do početka 2. st.

Fibule s natpisom AVCISSA

Iz antičke Aserije sačuvane su dvije fibule s natpisom AVCISSA (kat. br. 1, 2, sl. 1, 2). To, najčešće zastupljeno, ime na fibulama tog tipa pripada keltskom onomastikonu, a nalazimo ga utisnuto i na keramičkom posuđu.⁷ Pretpostavlja se da je utisnuto ime proizvođača, odnosno vlasnika radionice u kojoj su se fibule proizvodile. Nastanak tipa stavlja se na područje sjeverne Italije,⁸ odakle se širi u ostale dijelove Carstva, trgovinom ili vojnim kretanjima. Poznato je da je u 1. st. trgovina između naših krajeva i područja sjeverne Italije uspostavljena, kao što je poznata i činjenica da su u provinciji Dalmaciji boravili vojnici iz gornje Italije.⁹

Primjerci s natpisom *Aucissa* pripadaju uglavnom tzv. klasičnim *aucissa* fibula-

appearance is placed in the last third of the 1st century BC, which applies to both variants.⁴ It is generally considered that the fibulae with a ribbon bow are more numerous in the earlier phase, to approximately the middle of the 1st century AD, and that the fibulae with a bow of semicircular section predominate from the middle of the 1st century AD onwards. Their appearance has been established for the province of Dalmatia sometime between 15 BC and the middle of the first decade AD.⁵ As a rule, *Aucissa* fibulae cease to be in use to the end of the 1st century AD. At Nin, however, a fibula with the inscription *Durnacus* was discovered with a coin of the emperor Nerva (96-98),⁶ which is confirmation for their continued use in Dalmatia up to the beginning of the 2nd century.

Fibulae with the inscription AVCISSA

Two fibulae with the inscription AVCISSA come from Asseria (cat. no. 1, 2, Fig. 1, 2). This most commonly represented name on the fibulae of this type belongs to the Celtic onomastic sphere, and can also be found stamped on pottery vessels.⁷ It is considered that the name of the manufacturer, or rather the owner of the workshop in which the fibulae were produced, was stamped. The origin of this fibula type is placed in the region of northern Italy,⁸ from where it spread to the other parts of the Empire, through trade or military movements. It is known that trade was established in the 1st century between Dalmatia and Northern Italy, as is the fact that soldiers from Upper Italy were stationed in the province of Dalmatia.⁹

⁴ E. RIHA, 1994, 101-103.

⁵ T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 186.

⁶ I. MAROVIĆ, 2006, 87.

⁷ CIL XIII, 10100/29.

⁸ I. MAROVIĆ 1961, 108, bilj. 8.

⁹ A. BETZ 1938, 7; J. C. MANN 1983, 30.

⁴ E. RIHA, 1994, 101-103.

⁵ T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 186.

⁶ I. MAROVIĆ, 2006, 87.

⁷ CIL XIII, 10100/29.

⁸ I. MAROVIĆ 1961, 108, n. 8.

⁹ A. BETZ 1938, 7; J. C. MANN 1983, 30.

ma. Različiti ukrasi na glavi i luku te varijacije imena na zaglavnoj pločici svjedoče o različitim radionicama.¹⁰ Značajka je fibula s tim natpisom da su jako ujednačene, bez obzira na područje na kojem su pronađene. U pravilu imaju vrpčast luk, ukrašen uzdužnim rebrima i urezivanjem, zglobni je tuljac izrađen izvijanjem prema van, a zaglavna pločica ima polukružne bočne ureze te na gornjem dijelu natpis. To je u preciznoj podjeli M. Feugčrea tip 22b2, a u tipologiji Lacabe, koja ih dijeli prema ukrasu na luku, idu u tip 20, inačica 3. 2a.¹¹

Njihova pojava na nekom lokalitetu gotovo je siguran znak vojničke nazočnosti jer su upravo fibule ove varijante masovno zastupljene u vojnim logorima, pogotovo u *Germaniji Inferior*, ali ima ih i u Velikoj Britaniji, Galiji pogotovo srednjoj i južnoj, te srednjoj i sjevernoj Italiji. U logorima u kojima se javljaju u većem su broju oni logori koji su nastali do 10. god. pr. Kr., a puno su slabije zastupljene u kasnijim logorima.¹² Takvim fibulama pripada jedan primjerak iz Aserije (kat. br. 1., sl. 1).

Posebnost tog primjerka je natpis koji ima dodatak -TI na kraju, te glasi AVCISATI. Vjerojatno je taj dodatak bio oznaka radionice. Marović drži¹³ da je vjerojatno radionica prešla u vlasništvo cara, u ovom slučaju cara Tiberija (14.-37.), te se

Examples with the inscription Aucissa mostly belong to the so-called classic Aucissa fibulae. The different decorations on the head and the bow, and the variations of the names on the head plate bear witness to production by different workshops.¹⁰ One characteristic of fibulae with this legend is that they are very uniform no matter where they are found. As a rule they have a ribbon bow decorated with lengthwise ribs and incisions, the hinge covering was made by bending the sheet-metal outwards, and the head plate has semicircular lateral notches and an inscription in the upper part. In the precise classification of M. Feugčre, this is type 22b2, and in Lacabe's typology, where they are assigned according to the decoration on the bow, they belong to type 20, variant 3.2a.¹¹

Their appearance at a site is an almost certain sign of military presence, as this specific variant of fibula was massively represented at military camps, particularly in *Germania Inferior*, but also in *Britannia*, in *Gaul* (especially central and southern Gaul), and in central and northern *Italia*. This fibula type is registered in a greater number of those military camps that were built up to 10 BC, but is more poorly represented at later camps.¹² One example from Asseria can be classified among such fibulae (cat. no. 1, Fig. 1).

A special feature of this example is the inscription with the suffix -TI at the end, reading AVCISATI. This addition probably denoted the workshop. Marović thought that the workshop had probably become imperial property, in this case of the emperor Tiberius (14-37), and the stamp emphasized under whose reign production was taking place.¹³

¹⁰ Na fibulama iz Salone zastupljeni su pečati IAVCISSA i AVCISSAI, na onom iz Aserije AVCISATI, na gardunskim primjercima nalaze se pečati AVCISSA, VCISSA i [AVCI]SSA. (I. MAROVIĆ, 2006, 83, 84).

¹¹ M. FEUGÈRE 1985, 183; R. E. LACABE 1995, 123, sl. 10.

¹² M. FEUGÈRE 1985, 323.

¹³ I. MAROVIĆ, 2006, 84.

¹⁰ The fibulae from Salona have the stamps IAVCISSA and AVCISSAI, from Asseria AVCISATI, and on the examples from Gardun are the stamps AVCISSA, VCISSA and [AVCI]SSA (I. MAROVIĆ, 2006, 83, 84).

¹¹ M. FEUGÈRE 1985, 183; R. E. LACABE 1995, 123, fig. 10.

¹² M. FEUGÈRE 1985, 323.

¹³ I. MAROVIĆ, 2006, 84.

pečatom naglašavalo za čije se vladavine proizvodnja odvijala.

Fibule s pečatom *Aucissa* zastupljene su s petnaestak primjeraka u Hrvatskoj, uglavnom iz priobalja,¹⁴ što je priličan broj usporedimo li nalaze na nekim drugim područjima Rimskog Carstva. S područja sjeveroistočne Španjolske sačuvane su dvije s tim pečatom,¹⁵ iz južne Galije pet,¹⁶ dok su samo u Saloni pronađena četiri primjerka, u Gardunu tri, a dvije su fibule iz Aserije.¹⁷ Napomenimo da se radi o podacima na temelju slučajnih nalaza. Svi navedeni lokaliteti s našeg područja istraživani su od vremena pisanja Marovićeve članka, te se može očekivati još takvih nalaza. Fibule s tim pečatom najbrojnije su u Dalmaciji, Italiji i Velikoj Britaniji.¹⁸

Salona i Aserija u sličnom su položaju jer im se u blizini nalaze vojni logori, u kojima možemo pretpostaviti proizvodnju fibula namijenjenih vojničkoj nošnji. Na oba lokaliteta *aucissa* fibule bez natpisa zastupljene su u relativno velikom broju.¹⁹ Svi navedeni primjerci odgovaraju po svojim značajkama tipu Feugère 22b2, odnosno Lacabe tip 20. 3.2. a, Riha 5.2.1, osim jednog primjerka iz Aserije (kat. br, 2, sl. 2). Radi se o fibuli polukružna presjeka luka,

Fibulae with the *Aucissa* stamp are represented by fifteen examples in Croatia, mostly from the coast,¹⁴ which is a considerable number if they are compared with finds from other areas of the Roman Empire. From the region of northeastern Spain two examples with this stamp have been preserved,¹⁵ and from southern Gaul five,¹⁶ while only at Salona four examples were discovered, along with three from Gardun, and two fibulae are from Asseria.¹⁷ It should be noted that this data is all on the basis of chance finds. All of the above sites in Dalmatia have been further excavated in the period since Marović published his article, and more such finds can be expected. Fibulae with this stamp are most numerous in Dalmatia (Croatia), Italy, and Great Britain.¹⁸

Salona and Asseria represent similar situations, as military camps were located in their vicinity, where the production of fibulae intended for military attire can be conjectured. At both sites *Aucissa* fibulae without inscriptions are represented in relatively large amounts.¹⁹ All of the cited examples correspond in traits to type Feugère 22b2, or Lacabe type 20.3.2. a, or Riha 5.2.1, except for one specimen from Asseria (cat. no. 2, Fig. 2). This is a fibula with a semicircular section of the bow, which is unusual (Lacabe 20.5.2. b, Feugère 22c, Riha 5.2.4). In fact, the inscription AVCISSA is normally found on fibulae with a ribbon bow, while on those with a semicircular bow section various

¹⁴ I. MAROVIĆ 1961, 107, 108.

¹⁵ R. E. LACABE 1995, T. 27. 213, T. 32. 245.

¹⁶ M. FEUGÈRE 1985, 328, 329; T. 126, 1593.

¹⁷ I. MAROVIĆ 1961, 107, 108.

¹⁸ R. E. LACABE 1995, 138, 139, karta 16; Kartu rasprostranjenosti s popisom fibula po lokalitetima vidi također u M. FEUGÈRE, 1985, 322, karta 46, 328 - 331.

¹⁹ Za Salonu vidi: S. IVČEVIĆ, 2002, 235, 236, kat. br. 7-83.

¹⁴ I. MAROVIĆ 1961, 107, 108.

¹⁵ R. E. LACABE 1995, T. 27. 213, T. 32. 245.

¹⁶ M. FEUGÈRE 1985, 328, 329; T. 126, 1593.

¹⁷ I. MAROVIĆ 1961, 107, 108.

¹⁸ R. E. LACABE 1995, 138, 139, map 16; for a distribution map with a list of fibulae by site see M. FEUGÈRE, 1985, 322, map 46, 328 - 331.

¹⁹ For Salona see: S. IVČEVIĆ, 2002, 235, 236, cat. no. 7-83.

što je neuobičajeno (Lacabe 20.5.2. b, Feugère 22c, Riha 5.2.4). Naime, natpis AVCISSA nalazi se na fibulama s vrpčastim lukom, dok se na onima s polukružnim lukom utiskuju različita imena, vjerojatno kao rezultat pojave većeg broja radionica u vrijeme druge polovice 1. st., kada prevladavaju fibule s takvim lukom. Sličan je luk samo na jednom jedinom primjerku AVCISSAI.²⁰ Takav se pečat nalazi na četiri salonitanske fibule, što upućuje na to da su izrađene u istoj radionici.

Pojava se obje inačice *aucissa* fibula u provinciji Dalmaciji stavlja u kraj 1. st. pr. Kr. Inačica s vrpčastim lukom prevladava u prvoj polovici 1. st., dok se drugoj polovici tog stoljeća polako smanjuje njihov broj, a prevladavaju one s lukom polukružna presjeka. O tome svjedoče i numizmatički nalazi.²¹ Uz ime *Aucissa* na vrpčastima se javlja i *Atrixtos*,²² kakvih nema sačuvanih u Aseriji.

Istoj inačici poput fibule s pečatom AVCISSA pripadaju tri fibule iz Aserije bez natpisa na zaglavnoj pločici (kat. br. 3-5, sl. 3-5).

Fibule s natpisom OVbI

Na dvije fibule iz Aserije (kat. br. 6, 7, sl. 6, 7) natpis nije do kraja jasan. Marović²³ ih čita kao OVbI:., dok Šeparović²⁴ na primjerku kojem je nalazište nepoznato čita kao OVII. Očigledno se radi o oznaci iste ra-

names are stamped, probably as a result of the appearance of an increased number of workshops in the period of the second half of the 1st century AD, when fibulae with such a bow predominated. A similar bow is found on only the unique example AVCISSAI.²⁰ Such a stamp is otherwise located on four Salonitan fibulae, which indicates that they were made in the same workshop.

The appearance of both variants of the *Aucissa* fibula in the province of Dalmatia is dated to the end of the 1st century BC. The variant with a ribbon bow predominated in the first half of the 1st century AD, while in the second half of that century their number is slowly reduced and those with a semicircular bow section predominate. This is proven by numismatic finds.²¹ Along with the name *Aucissa*, on the ribbon bow type the name *Atrixtos* also appears,²² but no such examples are preserved from Asseria.

Three fibulae from Asseria without an inscription on the head plate belong to the same variant as the fibulae with the inscription AVCISSA (cat. no. 3-5, Fig. 3-5).

Fibulae with the inscription OVbI

The inscription is not entirely clear on two fibulae from Asseria (cat. no. 6, 7, Fig. 6, 7). Marović read them as OVbI:.,²³ while Šeparović read the inscription as OVII on an example from an unknown site.²⁴ These are evidently marks for the same workshop, which is supported

²⁰ S. IVČEVIĆ, 2002, tab. VI. sl. 47.

²¹ T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 186.

²² Poznat je samo je jedan primjerak s područja provincije Dalmacije s Bribira, a čuva se u Muzeju Hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu. (T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 178, kat. br. 2, sl. 2).

²³ I. MAROVIĆ, 2006, 26.

²⁴ T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 183, 185.

²⁰ S. IVČEVIĆ, 2002, pl. VI. fig. 47.

²¹ T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 186.

²² Only one example is known from the region of the province of Dalmatia, from Bribir, in the collections of the Museum of Croatian Archaeological Monuments in Split (T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 178, cat. no. 2, fig. 2).

²³ I. MAROVIĆ, 2006, 26.

²⁴ T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 183, 185.

dionice, a tome u prilog govori i međusobna sličnost fibula u obliku, ukrasu i dimenzijama. Osim navedena tri primjerka još se tri, kojima nije poznato mjesto nalaza, čuvaju u Arheološkome muzeju Split.²⁵ S obzirom na to da su pronađene jedino na području rimske provincije Dalmacije, moguće je da se radi o lokalnoj proizvodnji, a kako nema potvrđene nalaze izvan Aserije, moguće je da su proizvođene baš tamo.

Fibula s natpisom CCAR

Jedina fibula s tim natpisom pronađena na našem području u Aseriji (kat. br. 8, sl. 8).

Fibule s natpisom *Cartilius* nisu pronađene u Aseriji. Radi se o fibulama koje su također brojne na području provincije Dalmacije, a ime im je italčkog podrijetla. Često se na njima navodi i prenamen *C(aius)*. Premda se s obzirom na pečat radionice možda fibula s natpisom CCAR može povezati s fibulama *Cartilius*, oblikom i ukrasom se ne povezuju s njima, već s fibulama s pečatom *Cartilia* i *OVbI*, koje su dobro zastupljene na području Aserije.²⁶

Fibule s natpisom CARTILIA

Kao što smo već naveli iz Aserije nema sačuvanih primjeraka s natpisom *Cartilius*, premda je većina do sada objavljenih

the similarity of the fibulae in form, decoration, and dimensions. Other than the three examples cited above, another three with an unknown site of discovery, are in the collections of the Archaeological Museum in Split.²⁵ Considering that this type has only be found in the area of the Roman province of Dalmatia, it is possible that they were produced locally, and as the only confirmed finds come from Asseria, they may well have been manufactured there.

Fibulae with the inscription CCAR

The only fibula with this legend in Dalmatia was found at Asseria (cat. no. 8, Fig. 8).

Fibulae with the inscription *Cartilius* were not found at Asseria. These fibulae are also numerous in the region of the Roman province of Dalmatia, and the name is of Italic origin. Often the prenamen *C(aius)* is cited on them. Although considering the workshop stamp, the fibula with the legend CCAR could perhaps be connected to the *Cartilius* stamped fibulae, in terms of form and decoration it is not related to them, but rather to fibulae with the stamps *Cartilia* and *OVbI*, which are well represented at Asseria.²⁶

Fibulae with the inscription CARTILIA

As was already noted, no preserved examples with the inscription *Cartilius* are known from Asseria, although the majority of fibulae of this type published to the present were found

²⁵ I. MAROVIĆ; 2006, 26, kat. br. VIII.3, VIII.4, VIII.5.

²⁶ Natpis *Cartilia* nalazimo u provinciji Dalmaciji na devet fibula, od toga ih je šest iz Aserije, a natpis *OVbI* na šest od čega su dvije iz Aserije, dok drugima nije poznato nalazište, dakle jedini lokalitet za koji smo sigurni da su na njemu pronađene ove fibule upravo je antička Aserija.

²⁵ I. MAROVIĆ; 2006, 26, cat. no. VIII.3, VIII.4, VIII.5.

²⁶ The inscription *Cartilia* is found in the province of Dalmatia on nine fibulae, six of them from Asseria, and the inscription *OVbI* on six, two of them from Asseria, while the site of discovery is not known for the others, hence the only site at which these fibulae were certainly discovered is in fact Roman Asseria.

fibula pronađena na području sjeverne Dalmacije.²⁷ S druge strane fibule s imenom *Cartilia* najvećim su dijelom pronađene u Aseriji. Šest (kat. br. 9-13, sl. 9-13) od devet poznatih primjeraka s područja provincije Dalmacije potječe s tog lokaliteta.²⁸ To bi moglo upućivati na postojanje radionice tih fibula koja je mogla na neki način biti povezana s radionicom koja je izrađivala fibule s imenom *Cartilius*.

Četiri fibule iz Aserije²⁹ i jedna iz Bribira³⁰ imaju dodatak -IVI (*CARTILIAIVI*) što bi moglo označavati pripadnost radionice osobi iz roda Julijevaca (*IVLII*). Na isti se način tumači i dodatak -I na kraju pečata kakav ima fibula kat. br. 9.

Fibule s natpisom PVALER

Ove fibule pokazuju razvojnu vezu i s fibulama s imenom *Cartilius* koje nisu pronađene u Aseriji, premda su dobro zastupljene u provinciji Dalmaciji.³¹ Fibule s natpisom *Pualer* brojne su osim u Aseriji (kat. br. 14-17, sl. 14-17), još i u Ninu i Si-

in the area of northern Dalmatia.²⁷ On the other hand, fibulae with the name *Cartilia* were predominantly found at Asseria. Six (five published here: cat. nos. 9-13, Fig. 9-13) of nine known examples from the region of the Roman province of Dalmatia come from this site.²⁸ This might indicate the existence of a workshop manufacturing these fibulae that could be connected in some manner with a workshop producing fibulae with the name *Cartilius*.

Four fibulae from Asseria²⁹ and one from Bribira³⁰ have the suffix -IVI (*CARTILIAIVI*), which might indicate that the workshop had ties to an individual from the clan of the Julii (*IVLII*). The addition of -I at the end of the stamp on the fibula cat. no. 9 is interpreted in the same manner.

Fibulae with the inscription PVALER

These fibulae exhibit a developmental connection with fibulae with the name *Cartilius*, which have not been found at Asseria, although they are well represented in Dalmatia.³¹ Fibulae with the legend *Pualer* are numerous at Nin and Sisak,³² in addition to Asseria (cat. no. 14-17, Fig. 14-17).

²⁷ Prema popisu I. Marovića od osam fibula s tim natpisom pet ih je iz Nina, a jedna iz Bibinja (I. MAROVIĆ, 1961, 109, 110). Od pet primjeraka koje se čuvaju u Muzeju HASa, jedna je s Bribira, dok se ostalima ne zna nalazište (T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 178, 179).

²⁸ I. MAROVIĆ, 1961, 110, 111; T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 183, kat. br. 20, sl. 20.

²⁹ I. MAROVIĆ, 1961, 110.

³⁰ T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 183, kat. br. 20, sl. 20.

³¹ I. MAROVIĆ, 2006, 85; T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 178, 179.

³² R. KOŠČEVIĆ, 1980, 15, 16; I. MAROVIĆ, 2006, 89, 90.

²⁷ According to the list of I. Marović, of the eight fibulae with this legend five are from Nin, and one is from Bibinja (I. MAROVIĆ, 1961, 109, 110). Of the five examples in the collections of the Museum of Croatian Archaeological Monuments, one is from Bribir, while the site is unknown for the others (T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 178, 179).

²⁸ I. MAROVIĆ, 1961, 110, 111; T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 183, cat. no. 20, fig. 20.

²⁹ I. MAROVIĆ, 1961, 110.

³⁰ T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 183, cat. no. 20, fig. 20.

³¹ I. MAROVIĆ, 2006, 85; T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 178, 179.

³² R. KOŠČEVIĆ, 1980, 15, 16; I. MAROVIĆ, 2006, 89, 90.

sku.³²

Iz Garduna je sačuvana samo jedna,³³ dok u Saloni nije pronađen niti jedan primjerak s takvim natpisom.

Primjerak s nalazišta Fréjus u Galiji datiran je u Augustovo doba,³⁴ a primjerak iz groba u Ninu pronađen je s novcem Augustova trijumvira Plotina Rufa, kovanim 15. god. pr. Kr.³⁵ Ti nalazi datiraju pojavu fibula s imenom Pualer u najraniju fazu. Pripadaju tipu Feugère 22c,³⁶ Lacabe 5.3.³⁷

Fibula s natpisom REVETV

Značajka fibula s tim natpisom široka je zaglavna pločica, te čitki pečati. Ime *Revetu* keltskog je podrijetla. Visoko izvijen luk, velika zaglavna pločica, ukras na luku, te zglojni tuljac izrađen izvijanjem prema van, gotovo su identični kao na fibulama s natpisom *Durnacus*. Iz Aserije je sačuvana samo jedna fibula s tim natpisom (kat. br. 18, sl. 18), a s područja Dalmacije sačuvano ih je devet.³⁸

Fibule s natpisom DVRNACUS

S područja Hrvatske, uglavnom priobalnog dijela, objavljeno je 25 fibula s natpisom *Durnacus*. Podrijetlo je imena keltsko, a zabilježeno je na keltskom srebrnom novcu i na natpisima.³⁹ U Ninu ih na-

Only one example is known from Gardun,³³ while not a single example with this inscription has been found at Salona.

A specimen from the site of Fréjus in Gaul is dated to the Augustan period,³⁴ and an example from a grave at Nin was found together with a coin of Augustus' triumvir C. Plotius Rufus, minted in 15 BC.³⁵ These finds date the appearance of fibulae with the name Pualer to the earliest phase. They are classified to the type Feugère 22c,³⁶ and Lacabe 5.3.³⁷

Fibulae with the inscription REVETV

The characteristics of fibulae with this inscription consist of a wide head plate and a legible stamp. The name *Revetu* is of Celtic origin. The highly arched bow, large head plate, decoration on the bow, and hinge covering formed by bending sheet metal outwards are almost identical to such elements on fibulae with the inscription *Durnacus*. Only one fibula with this legend has been found at Asseria (cat. no. 18, Fig. 18), with another eight from elsewhere in Dalmatia.³⁸

Fibulae with the inscription DVRNACUS

From Croatia, and primarily the coastal region, 25 fibulae with the inscription *Durnacus* have been published. The name is of Celtic origin, and it has also been noted on Celtic silver coins and on inscriptions.³⁹ At Nin they are dated to the 1st century by the coins and clay

³³ I. MAROVIĆ, 1961, 114, XI, br. 3.

³⁴ M. FEUGÈRE, 1985, 324.

³⁵ T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 186.

³⁶ M. FEUGÈRE, 1985, 324.

³⁷ R. E. LACABE, 1995, 123, sl. 10, 5.3.

³⁸ T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 179, 180, kat. br. 8-10; I. MAROVIĆ, 2006, 89, kat. br. X, 1-6..

³⁹T. ŠEPAROVIĆ 1998, 184.

³³ I. MAROVIĆ, 1961, 114, XI, no. 3.

³⁴ M. FEUGÈRE, 1985, 324.

³⁵ T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 186.

³⁶ M. FEUGÈRE, 1985, 324.

³⁷ R. E. LACABE, 1995, 123, fig. 10, 5.3.

³⁸ T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 179, 180, cat. no. 8-10; I. MAROVIĆ, 2006, 89, cat. no. X, 1-6..

³⁹T. ŠEPAROVIĆ 1998, 184.

lazimo datirane u 1. st. novcem i lucernama s kojima su nađene.⁴⁰ Za dužinu trajanja pokazatelj nam je nalaz fibule s novcem Nerve (96.-98.) u jednom grobu u Ninu.⁴¹ Behrens⁴² navodi pet *aucissa* fibula s imenom *Durnacus*, od čega su tri s našeg područja. Premda se javljaju na ostalim područjima Carstva, fibule s tim natpisom nigdje nisu tako brojne kao na našem području.

U literaturi se naglašavalo kako su fibule s punim imenom na zaglavnoj pločici (*Durnacus*) potvrđene samo na dalmatinskim lokalitetima,⁴³ što je očigledno bio rezultat nedovoljne istraženosti tog tipa fibule. Prema popisu nalaza R. E. Lacabe⁴⁴ sedam je takvih pronađeno na području Španjolske, tri u Italiji, jedna u Portugalu. Jednoj fibuli iz sjeverne Afrike s punim imenom na zaglavnoj pločici nalazište je nepoznato.⁴⁵ Možemo primijetiti da je još uvijek najveći broj takvih fibula pronađen na području Hrvatske, te da su većinom zastupljene fibule s punim imenom.

Natpis *Durnacus* javlja se na *aucissa* fibulama s polukružnim presjekom luka s četvrtastom zaglavnom pločicom, a ukras urezanih poprečnih linija nalazi se na početku i sredini luka (kat. br. 19-23, sl. 19- 23).

Fibula s dvorednim natpisom

Fibulama s imenom *Durnacus* bliske su

lamps with which they were found.⁴⁰ Their continuity of use is indicated by the find of such a fibula with a coin of Nerva (96-98) in a grave at Nin.⁴¹ Behrens cited five *Aucissa* fibulae with the name *Durnacus*,⁴² three of them from Dalmatia. Although they appear elsewhere throughout the Empire, fibulae with this legend are nowhere as numerous as in this.

In the earlier literature,⁴³ it was emphasized that fibulae with the full name (*Durnacus*) on the head plate were confirmed only for Dalmatian sites, which was evidently a result of the insufficient research into this type of fibula. According to the list of finds of R. E. Lacabe,⁴⁴ seven such fibulae were found in Spain, three in Italy, and one in Portugal. One fibula from north Africa with the full name on the head plate comes from an unknown site.⁴⁵ It can be noted that the greatest number of such fibulae have still been discovered on the territory of Croatia, and that fibulae with the full name predominate.

The legend *Durnacus* appears on *Aucissa* fibulae with a semicircular bow section and a rectangular head plate, while the decoration of incised transverse lines is located at the beginning and center of the bow (cat. no. 19-23, Fig. 19- 23).

Fibulae with a two-row inscription

Fibulae with the name *Durnacus* are related to those with a two-row legend (cat. no. 24, Fig. 24), which are also fairly numerous in the region of the Roman province of Dalmatia

⁴⁰I. MAROVIĆ 1961, 113.

⁴¹I. MAROVIĆ 1961, 112, br. 2.

⁴²G. BEHRENS 1950, 8.

⁴³T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 184, bilj. 19.

⁴⁴R. E. LACABE 1995, 141, 142.

⁴⁵R. GERHARZ, 1987, 94, kat. br. 67.

⁴⁰I. MAROVIĆ 1961, 113.

⁴¹I. MAROVIĆ 1961, 112, no. 2.

⁴²G. BEHRENS 1950, 8.

⁴³T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 184, n. 19.

⁴⁴R. E. LACABE 1995, 141, 142.

⁴⁵R. GERHARZ, 1987, 94, cat. no. 67.

one s dvorednim natpisom (kat. br. 24, sl. 24), koje su također prilično brojne na području provincije Dalmacije i rijetko se nalaze izvan tog područja.⁴⁶ Gornji red u natpisu u pravilu je nečitak. Donji red natpisa samo se na nekim primjercima može pročitati kao *Durnacus*. Kako se oblikom i dimenzijama ne razlikuju puno od onih s jednorednim natpisom *Durnacus*, može se pretpostaviti da je lokalna radionica, čija je oznaka u gornjem redu, proizvodila fibule pod nadzorom sjevernoitalske radionice majstora *Durnacusa*.

***Aucissa* fibule bez natpisa s polukružnim lukom**

Od dvadeset šest fibula bez natpisa najviše ih (kat. br. 25-39, sl. 25-39) pripada fibulama kojima su osnovne značajke luk s polukružnim presjekom ukrašen uzdužnim rebrom koje je ponekad ispunjeno okomitim linijama, valovitom linijom ili nizom kružića, zaglavna pločica koja je polukružno zarezana s obje strane i ukrašena urezanim linijama, zglojni tuljac izrađen lijevanjem ili savijanjem prema van, te velik i profiliran kuglasti ukras na kraju noge. Rijetke su na području Galije,⁴⁷ upravo su karakteristične za područje provincije Dalmacije i Panonije,⁴⁸ a česte su i na području Španjolske.⁴⁹ Također ih nalazimo u Švi-

and are rarely found outside this area.⁴⁶ As a rule, the upper row of the inscription is illegible. The lower row of the inscription can only in some cases be read as *Durnacus*. As the form and dimensions do not differ greatly from those with the single-line legend *Durnacus*, it can be hypothesized that the local workshop whose stamp was in the upper row produced the fibulae under the supervision of the northern Italian workshop of the craftsman *Durnacus*.

***Aucissa* fibulae without an inscription and with a semicircular bow**

Of the twenty-six fibulae without an inscription, most of them (cat. no. 25-39, Fig. 25-39) belong to fibulae whose basic characteristics are a bow with a semicircular section decorated by a lengthwise rib that is sometimes filled with transverse lines, a wavy line, or a row of small circles, a head plate with semicircular notches on both sides and decorated with incised lines, a hinge covering made by casting or bending sheet metal outwards, and a large and moulded rounded knob on the end of the foot. They are rare in the area of Gaul,⁴⁷ and are characteristic for the region of the Roman provinces of Dalmatia and Pannonia,⁴⁸ and are also common in the area of Hispania.⁴⁹ They can also be found in Switzerland.⁵⁰

⁴⁶ Tri primjerka iz Italije, na kojima su oba reda čitka, objavljena su samo u popisu fibula (R. E. LACABE, 1995, 141, br. 14-16), a nisu prikazani crtežom. S različitih su lokaliteta, natpis glasi INTIACVS DVRNACI.

⁴⁷ Feugère 22c (M. FEUGÈRE, 1985, 312).

⁴⁸ M. FEUGÈRE, 1985, 321.

⁴⁹ Lacabe 20.5.1 R. E. LACABE, 1995, 119-121, sl. 10, 5.2.

⁵⁰ Mazur 5.2.4 (A. MAZUR, 1998, 34, 35), Riha 5.2.4 (E. RIHA 1994, 106).

⁴⁶ Three examples from Italy, on which both rows are legible, were published only in the list of fibulae (R. E. LACABE, 1995, 141, no. 14-16), without a drawing. They are from different sites, and the inscription reads INTIACVS DVRNACI.

⁴⁷ FEUGÈRE 22c (M. FEUGÈRE, 1985, 312).

⁴⁸ M. FEUGÈRE, 1985, 321.

⁴⁹ LACABE 20.5.1 R. E. LACABE, 1995, 119-121, fig. 10, 5.2.

⁵⁰ MAZUR 5.2.4 (A. MAZUR, 1998, 34, 35), Riha 5.2.4. (E. RIHA 1994, 106).

carskoj.⁵⁰

Datiraju se od Augustova vremena, a traju sve do kraja 1. st.⁵¹

Četiri primjerka (kat. br. 40-43, sl. 40-43), pripadaju istoj skupini fibula,⁵² s jedinom razlikom što je zaglavna pločica ravnih rubova.

***Aucissa* fibule s višedijelnim lukom**

Inačica *aucissa* fibula koja se od osnovnog tipa razlikuje po tome što joj je luk izrađen od više dijelova (od dva do šest), koji su povezane okomitim trakama na koje su navučene brončane cjevčice. Luk i zaglavna pločica nešto su širi od onih kod ostalih *aucissa* fibula. Pojava im se stavlja u tiberijsko,⁵³ odnosno tiberijsko-klaudijsko doba.⁵⁴ U Engleskoj su jako zastupljene u klaudijsko doba. Feugère ih datira od 10. do 60. god.⁵⁵ One s dvije trake drže se ranijima i pokazuju veliku sličnost s *aucissa* fibulama s trakastim lukom. Nalaze se na području cijeloga Rimskog Carstva kao i ostale inačice *aucissa* fibula. Prema tipologiji za južnu Galiju pripadaju u tip Feugère 22d⁵⁶ i čine malobrojnu skupinu na tom području. Malobrojne su i na području sjeveroistočne Španjolske gdje su izdvojene u poseban tip (Lacabe 21),⁵⁷ dok su u Augsti nešto brojnije i izdvojene kao inačica *aucissa*

They are dated from the Augustan period, and they continue to the end of the 1st century.⁵¹

Four examples (cat. no. 40-43, Fig. 40-43) belong to the same group of fibulae,⁵² the only difference being that the head plate has straight edges.

***Aucissa* fibulae with a multisection bow**

A variant of the *Aucissa* fibula that differs from the basic type in that its bow is composed of several parallel bands (from two to six) that are connected by cross bands covered by bronze tubelets. The bow and the head plate are somewhat broader than those of the other *Aucissa* fibulae. Their appearance is assigned to the Tiberian,⁵³ or the Tiberian-Claudian period.⁵⁴ They were very common in the Claudian period in Britannia. Feugère dates them from 10 to 60 AD.⁵⁵ The fibulae with two bow bands are considered earlier and exhibit a great similarity with *Aucissa* fibulae with a ribbon bow. The variant with the multisection bow derived from them. The distribution throughout the entire Roman Empire was the same as for the other variants of *Aucissa* fibulae. According to the typology for southern Gaul, it belongs to type Feugère 22d⁵⁶ and composes a small group in that area. They are also scarce in the region of northeastern Spain, where they are classified as a special type (Lacabe 21),⁵⁷ while at Augst they are somewhat more numerous and are distinguished as a variant of the *Aucissa* type (Riha 5.4)⁵⁸

⁵¹ Vidi bilj. 4 i 5.

⁵² A. MAZUR, 1998, 33-35; M. FEUGÈRE, 1985, 312.

⁵³ R. E. LACABE, 1995, 146.

⁵⁴ E. RIHA, 1994, 108.

⁵⁵ M. FEUGÈRE, 1985, 324.

⁵⁶ M. FEUGÈRE, 1985, 312, 316.

⁵⁷ R. E. LACABE, 1995, 145-148.

⁵⁸ E. RIHA, 1994, 108.

⁵¹ See n. 4 and 5.

⁵² A. MAZUR, 1998, 33-35; M. FEUGÈRE, 1985, 312.

⁵³ R. E. LACABE, 1995, 146.

⁵⁴ E. RIHA, 1994, 108.

⁵⁵ M. FEUGÈRE, 1985, 324.

⁵⁶ M. FEUGÈRE, 1985, 312, 316.

⁵⁷ R. E. LACABE, 1995, 145-148.

⁵⁸ E. RIHA, 1994, 108.

tipa (Riha 5.4)⁵⁸

U Arheološkom muzeju u Splitu čuvaju se dvije takve fibule iz Aserije, jedna ima četverodijelni (kat. br. 44, sl. 44), a druga šestodijelni luk (kat. br. 45, sl. 45).

Sreberna Fibula

Srebrna fibula (kat. br. 46, sl. 46) uska luka i zaglavne pločice, te s tuljcem izrađenim savijanjem prema unutra, pripada najranijoj inačici *aucissa* fibula. Razlikuju se dvije skupine takvih fibula, one bez kuglastog ukrasa na luku i one kojima je kroz luk provučena žica koja pridržava dva bočna kuglasta ukrasa.⁵⁹ Naš primjerak pripada drugoj skupini. Prilično su rijetke, a nalaze se na širokom području, otprilike istom kao i *Alesia* tip koji im prethodi.⁶⁰ Zbog raširenosti na velikom prostoru drži se da su ih nosili vojnici, ali kako većinom potječu s lokaliteta koji nisu vojni, pripisuje im se i civilna uporaba. Velika raznovrsnost u presjeku luka sugerira više proizvodnih središta. Datiraju se u drugu polovicu 1. st. pr. Kr., a traju do kraja Augustove vladavine.⁶¹

Gotovo identični primjerci izrađeni od bronce pronađeni su u Sisku i okolici *Singidunuma*,⁶² a sličan je pronađen u Tite-

The collections of the Archaeological Museum in Split contain two such fibulae from Asseria, one with a four-part (cat. no. 44, Fig. 44), and the other with a six-part bow (cat. no. 45, Fig. 45).

Silver Aucissa fibula

The silver fibula (cat. no. 46, Fig. 46) with a narrow bow and head plate, and with a hinge cover formed by bending sheet metal inwards, belongs to the earliest variant of the Aucissa fibula. Two groups of such fibulae are distinguished, one without a rounded knob on the bow and another where a wire is drawn through the bow to attach two lateral rounded knobs.⁵⁹ Our example belongs to this second group. They are fairly rare, and are found throughout a broad region, approximately the same as that of the Alesia type that preceded them.⁶⁰ Their distribution throughout a large area means that they are considered to have been worn by soldiers, but as most of them come from non-military sites, civilian use is also possible. The great variety in the cross-sections of the bow suggests several production centers. They are dated from the second half of the 1st century BC, and extend to the end of Augustus' reign.⁶¹

Almost identical examples made of bronze were found in Sisak/*Siscia* and the vicinity of *Singidunum*,⁶² and a similar example was found at Titelberg.⁶³

⁵⁹ Feugère tip 22a2a i 22a2b; M. FEUGÈRE, 1985, 183, 312.

⁶⁰ M. F. FEUGÈRE, 1985, 318.

⁶¹ M. FEUGÈRE, 1985, 323.

⁶² R. KOŠČEVIĆ, 1980, tab. II, 14; D. BOJOVIĆ, 1983, 22, tab. II, sl. 16.

⁶³ G. THILL, 1969, 157, kat. br. 133, tab. 11, sl. 133.

⁵⁹ Feugère types 22a2a and 22a2b; M. FEUGÈRE, 1985, 183, 312.

⁶⁰ M. F. FEUGÈRE, 1985, 318.

⁶¹ M. FEUGÈRE, 1985, 323.

⁶² R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. II, 14; D. BOJOVIĆ, 1983, 22, pl. II, fig. 16.

⁶³ G. THILL, 1969, 157, cat. no. 133, pl. 11, fig. 133.

Ibergu.⁶³

***Aucissa* s dugmetastim ukrasom na luku**

Rijetka pojava na našem području je fibula koja ima sve značajke *aucissa* tipa s iznimkom ukrasa na luku koji je nešto širi i uz rubove ima po tri polukružna dodatka. Većina autora izdvaja ih u posebnu skupinu unutar *aucissa* tipa ili ih naziva fibule koje proizlaze od *aucissa* tipa. Tako ih naziva Lacabe, koja ih stavlja u poseban tip 22⁶⁴ i dijeli ih u dvije inačice: 22a, kojem je središnje rebro na luku ispunjeno ravnim uzdužnim linijama, i 22b, s ukrašenom valovitom linijom. Fibula iz Aserije pripada u skupinu 22a. Feugère ih navodi kao inačicu *aucissa* fibula (22e),⁶⁵ a tako su obrađene i na švicarskom području, gdje su nazvane *aucissa* fibulama s dugmetastim ukrasom na luku.⁶⁶

Datiraju se u flavijejsko vrijeme, premda je jedan primjerak iz Augste pronađen u grobu datiranom u Tiberijevo vrijeme.⁶⁷ Najbrojnije su u Francuskoj i Velikoj Britaniji, nešto slabije su zastupljene u Švicarskoj i Španjolskoj, a u Njemačkoj su malobrojne.⁶⁸

Osim u Asseriji (kat. br. 47, sl. 47), jedan je primjerak pronađen u Saloni.⁶⁹

⁶⁴ R. E. LACABE, 1995, 148.

⁶⁵ M. FEUGÈRE, 1985, 312.

⁶⁶ Riha tip 5.3, (RIHA, 1994, 107), Mazur 5.3 (MAZUR, 1998, 35).

⁶⁷ R. E. LACABE, 1995, 149, 150; Feugère ih datira od kraja vladavine cara Augusta (27-14) do početka Neronove vladavine (54-68), M. FEUGÈRE, 1985, 324.

⁶⁸ Primjerci iz Saloni i Aserije jedini su pronađeni istočnije od austrijskog primjerka prema karti rasprostriranja u LACABE 1995, 149, karta 19.

⁶⁹ S. IVČEVIĆ, 2002, 236.

***Aucissa* fibulae with button decoration on the bow**

A fibula type that has all the characteristics of the *Aucissa* fibula with the exception of the decoration on the bow, which is somewhat wider and has three rounded knobs along the edges, rarely appears in Dalmatia. Most scholars classify them into a separate group within the *Aucissa* type or consider them fibulae that evolved from the *Aucissa* type. This is what Lacabe calls them, who assigned them to a separate type 22,⁶⁴ and divided them into two variants: 22a, where the central rib on the bow is filled with straight lengthwise lines, and 22b, decorated with a wavy line. The fibula from Asseria belongs to group 22a. Feugère cites them as a variant of the *Aucissa* fibula (22e),⁶⁵ and they are also considered such in Switzerland, where they are called *Aucissa* fibulae with button decoration on the bow.⁶⁶

They are dated to the Flavian period, although one example from Augst was found in a grave dated to the Tiberian period.⁶⁷ They are most numerous in France and Great Britain, somewhat more poorly represented in Switzerland and Spain, and they are scarce in Germany.⁶⁸

Other than at Asseria (cat. no. 47, Fig. 47), one example was found at Salona.⁶⁹

⁶⁴ R. E. LACABE, 1995, 148.

⁶⁵ M. FEUGÈRE, 1985, 312.

⁶⁶ Riha type 5.3 (RIHA, 1994, 107), Mazur 5.3 (MAZUR, 1998, 35).

⁶⁷ R. E. LACABE, 1995, 149, 150; Feugère dates them from the end of the reign of Augustus (27 BC - AD 14) to the beginning of the reign of Nero (AD 54 - 68), M. FEUGÈRE, 1985, 324.

⁶⁸ The examples from Salona and Asseria are the only ones found further to the east than the Austrian example according to the distribution map in LACABE 1995, 149, map 19.

⁶⁹ S. IVČEVIĆ, 2002, 236.

Rane zglobne fibule

Posebnu skupinu čine dvije zglobne fibule (kat. br. 48, 49, sl. 48, 49) trakasta luka, četvrtaste zaglavne pločice koje podsjećaju na *aucissa* fibule, a javljaju se koliko je dosad poznato na području rimskih provincija Dalmacije, Mezije i Dacije.⁷⁰

Na području Mezije datirane su u kraj 1. i 2. st., neke inačice datiraju se i u kasnoantičko razdoblje, a drži se da su proizvođene u domaćim radionicama.⁷¹ Premda nisu identične s fibulama s područja provincije Dalmacije, jako su im slične, za razliku od fibula s područja Dacije, kojima zaglavna pločica nije četvrtasta kao na našim primjercima. Datiraju se u 1. i prvu polovicu 2. st., dok se željezni primjerci datirani i kasnije, sve do kraja 2. st. takve se fibule javljaju, barem koliko je do sada poznato, na području Dalmacije, Panonije, sjeverne Italije, Mezije i Dacije, a proizvodnja se pretpostavlja, zbog gustoće nalaza, na području sjeverozapadne Dalmacije ili jugozapadne Panonije.⁷²

Marović ih drži osobitošću jednog dijela srednjodalmatinskog područja u 1. st., te pretpostavlja da su trajale kroz 1. st. Mišljenje potkrijepljuje činjenicom da su svi predmeti s područja vrela rijeke Cetine nađeni u grobovima s materijalom domaće proizvodnje.⁷³

Jedini je sigurno datirani primjerak iz groba iz Klaudijeva vremena.⁷⁴ U istraživanjima oko vrela rijeke Cetine pronađe-

Early hinged fibulae

A separate group is composed of two hinged fibulae (cat. no. 48, 49; Fig. 48, 49) with a ribbon bow and a rectangular head plate that are reminiscent of *Aucissa* fibulae and appear inasmuch as is presently known in the area of the Roman provinces of Dalmatia, Moesia, and Dacia.⁷⁰

In the region of Moesia, they are dated to the end of the 1st and in the 2nd century, while some variants are further dated to the late Roman period, and they are considered to have been produced in local workshops.⁷¹ Although they are not identical to the fibulae from the area of the Roman province of Dalmatia, they are very similar to them, in contrast to the fibulae from the region of Dacia, where the head plate is not rectangular, as on the Dalmatian examples. They are dated to the 1st and first half of the 2nd century, while iron examples are dated even later, and to the very end of the 2nd century such fibulae appear, at least as far as is now known, in the area of the Roman provinces of Dalmatia, Pannonia, northern Italia, Moesia, and Dacia, and production is considered to have taken place in northwestern Dalmatia or southwestern Pannonia because of the density of the finds.⁷²

Marović considered them a special feature of one part of the northern Dalmatian region in the 1st century, and hypothesized that they continued in use throughout the 1st century. He supported his opinion with the fact that all the objects from the vicinity of the source of the Cetina River were discovered in graves with material of local production.⁷³

The only securely dated example comes from a grave from the Claudian period.⁷⁴ The

⁷⁰ D. GRBIĆ, 1996, 87.

⁷¹ D. BOJOVIĆ, 1983, 24.

⁷² S. COCIŞ, 2004, 76.

⁷³ I. MAROVIĆ 1959, 78.

⁷⁴ I. MAROVIĆ, 1959, 78, 79.

⁷⁰ D. GRBIĆ, 1996, 87.

⁷¹ D. BOJOVIĆ, 1983, 24.

⁷² S. COCIŞ, 2004, 76.

⁷³ I. MAROVIĆ 1959, 78.

⁷⁴ I. MAROVIĆ, 1959, 78, 79.

no je sedamnaest fibula tog tipa, dok su na ostalim lokalitetima rijetke. Iz Salone su sačuvana tri primjerka,⁷⁵ jedan je iz Garduna,⁷⁶ a pronađene su i na području oko Kupresa i Livna.⁷⁷ Fibule tog tipa pripisuju se civilnoj i vojničkoj nošnji.⁷⁸

*

Na ovdje obrađenim fibulama iz Aserije zastupljeno je sedam imena: *Aucissa*, *Cartilia*, *Durnacus*, *OVbI*, *Revetu*, *CCar*, *Pualer*. Budući da su utisnuti različiti oblici imena, zastupljeni broj pečata nešto je veći. Tako je ime *Aucissa* na jednom primjerku utisnuto kao *AVCISSATI*, a na drugom *AVCISSA*; ime *Cartilia* osim osnovnog oblika na jednom primjerku je utisnuto *CARTILIAIV*, a na tri primjerka *CARTILIAIVI*, dok je *Durnacus* utisnuto kao *DVRNACV* i *DVRNACO*. Različita se imena obično povezuju s različitim radionicama ili majstorima koji rade nove serije fibula. Teško je govoriti o postojanju radionica za određeni tip fibule samo na temelju pečata, a bez drugih arheoloških potvrda o postojanju proizvodnje. Možemo pretpostaviti postojanje radionica na temelju povijesnih okolnosti, količine, odnosno koncentracije fibula s određenim pečatom na nekom lokalitetu, ali i u takvim pretpostavkama treba biti vrlo oprezan zbog nedovoljne objavljenosti materijala, ne samo u našoj zemlji nego i s ostalih područja na kojima su se rabi-

⁷⁵ S. IVČEVIĆ, 2002, tab. I, sl. 7-9.

⁷⁶ S. IVČEVIĆ, *Antičke fibule iz Garduna*, Izdanja HADa, Skup u Sinju, 2006. god.

⁷⁷ I. MAROVIĆ, 1959, 78, sl. 18. 2, bilj. 113, 114; S. IVČEVIĆ, 2002, 235.

⁷⁸ S. COCIŞ, 2004, 77.

excavations by the source of the Cetina River uncovered seventeen fibulae of this type, while they are rare at other sites in Dalmatia. Three examples are known from Salona,⁷⁵ one from Gardun,⁷⁶ and they have also been discovered in the region around Kupres and Livno.⁷⁷ This fibula type is attributed to civilian and military attire.⁷⁸

*

Seven names are represented on the fibulae from Asseria discussed here: *Aucissa*, *Cartilia*, *Durnacus*, *OVbI*, *Revetu*, *CCar*, and *Pualer*. As various forms of names are stamped, the represented number of legends is somewhat greater. For example, the name *Aucissa* was stamped on one example as *AVCISSATI*, and on another as *AVCISSA*; the name *Cartilia*, other than in its original form, was stamped as *CARTILIAIV* on one example, and as *CARTILIAIVI* on another three, while the name *Durnacus* was stamped as *DVRNACV* and *DVRNACO*. The various names are usually related to various workshops or craftsmen producing new series of fibulae. It is difficult to speak of the existence of a workshop for any given type of fibula merely on the basis of a stamp mark without other archaeological confirmation for the existence of actual production. It is possible to conjecture the existence of a workshop on the basis of the historical circumstances, and the quantity or concentration of fibulae with a given stamp at a certain site, but it is necessary to be very cautious in such hypotheses because of the insufficient publication of material, not merely in Croatia, but also in the other regions where such fibulae were in use.

⁷⁵ S. IVČEVIĆ, 2002, pl. I, fig. 7-9.

⁷⁶ S. IVČEVIĆ, *Antičke fibule iz Garduna*, Izdanja HADa, Skup u Sinju, 2006. god.

⁷⁷ I. MAROVIĆ, 1959, 78, fig. 18. 2, n. 113, 114; S. IVČEVIĆ, 2002, 235.

⁷⁸ S. COCIŞ, 2004, 77.

le te fibule.

Konstruktivski fibule s natpisom *Cartilia*, *Durnacus*, *OVbI*, *Revetu*, *CCar*, te one s dvorednim natpisom pripadaju inačici s polukružnim ili kružnim presjekom luka koji je ukrašen okomitim urezanim linijama. Redovito imaju četvrtastu zaglavnu pločicu zaobljenu na gornjim rubovima, a zglobni tuljac izrađen je savijanjem prema van ili lijevanjem.⁷⁹

Natpis *Aucissa* javlja se uglavnom na fibulama s trakastim lukom i zaglavnom pločicom s ukrašenim urezima na rubovima, što je slučaj s jednim primjerkom iz Aserije (kat. br. 1), dok drugi primjerak s tim natpisom, što je rjeđi slučaj, pripada inačici s polukružnim lukom⁸⁰ (kat. br. 2).

Oblikom se izdvajaju četiri fibule s natpisom *Pualer* kojima je luk tanak, kružna presjeka, a oblik zaglavne pločice specifičan.⁸¹ Za njih je karakteristično da nalazi uglavnom potječu s područja sjeverne Dalmacije, dvije su iz Siska, a jedna iz Novih Banovaca. Osim u Ninu, odakle su također četiri fibule s tim natpisom, na drugim lokalitetima nisu toliko brojne. Iz Salone nije sačuvana niti jedna, iz Garduna je jedan primjerak. One su jako slične fibulama s natpisom *Cartilius*, koje za sada nisu zastupljene u Aseriji.

Natpis *Cartilia* nalazimo u provinciji Dalmaciji na devet fibula, od toga ih je šest iz Aserije, a natpis *OVbI* na šest, od

Typologically, fibulae with the legend *Cartilia*, *Durnacus*, *OVbI*, *Revetu*, *CCar*, and with a two-row legend belong to variants with a semicircular or circular section of the bow, which is decorated with transverse incised lines, and has a rectangular head plate, rounded on the upper corners, while the hinge cylinder was created by bending the sheet metal outwards or by casting.⁷⁹

The legend *Aucissa* appears mainly on fibulae with a ribbon bow and head plate, decorated with incisions along the edges, as is the case with one specimen from Asseria (cat. no. 1), while the other example with this legend belongs to the variant with a semicircular bow, which is less common (cat. no. 2).⁸⁰

Four fibulae with the legend *Pualer* are distinguished by their form, where the bow has a thin circular section, and the form of the head plate is also specific.⁸¹ Finds of this type mostly come from northern Dalmatia, while two are from Sisak and one from Novi Banovci. Other than at Nin, where four fibulae with this inscription were found, they are not so numerous at other sites. Not a single one is known from Salona, and there is only one example from Gardun. They are very similar to fibulae with the legend *Cartilius*, which have not been found at Asseria to the present.

The legend *Cartilia* is found in the province of Dalmatia on nine fibulae, six of them from Asseria, and the legend *OVbI* on six fibulae, two of them from Asseria, while the site of discovery is not known for the others, and thus

⁷⁹ Feugère 22c (M. FEUGÈRE, 1985, 312), Lacabe 20.5.1 (R. E. LACABE, 1995, 120, 121).

⁸⁰ Lacabe ih izdvaja u posebnu inačicu: 20.5.2.b (R. E. LACABE, 1995, 121-123, sl. 10).

⁸¹ Bliske su tipu Feugère 22a (M. FEUGÈRE, 1985, 312).

⁷⁹ Feugère 22c (M. FEUGÈRE, 1985, 312), Lacabe 20.5.1 (R. E. LACABE, 1995, 120, 121).

⁸⁰ Lacabe classifies them as a separate variant: 20.5.2.b (R. E. LACABE, 1995, 121-123, fig. 10).

⁸¹ They are close to type Feugère 22a (M. FEUGÈRE, 1985, 312).

čega su dvije iz Aserije, dok drugima nije poznato nalazište, dakle jedini lokalitet za koji smo sigurni da su na njemu pronađene ove fibule upravo je antička Aserija.

Imena *Revetu* i *CCar* zastupljena su s jednim primjerkom. Natpis *CCAR* jedini je takav, a može se povezati s natpisom *CCartilius* kakav se često sreće na fibulama tog tipa.⁸²

Najbrojniju skupinu fibula bez natpisa čine tipološki prilično ujednačene fibule s polukružnim presjekom luka kojih je sačuvano 20 primjeraka. Nešto se razlikuje srebrni primjerak (kat. br. 46) jer ima četvrtasti presjek luka i nešto užu zaglavnu pločicu nego što je to uobičajeno, ali po svim ostalim značajkama pripada navedenoj skupini. Samo tri primjerka vrpčasta su luka bez natpisa (kat. br. 3-5). Uočljivo je da su fibule polukružna presjeka luka zastupljene u puno većoj mjeri od onih s vrpčastim lukom. S natpisom je samo jedna, a bez natpisa tri, dok su one s polukružnim presjekom zastupljene s trideset devet primjeraka.

Dvije fibule imaju višedijelni luk, jedna ima luk s dodatcima na luku.

Takozvane rane zglobne fibule ne pripadaju *aucissa* tipu, no obrađene su kao dio ove radnje jer su s njima povezane konstrukcijski, a i vremenski, barem prema dosadašnjim istraživanjima na području rimske Dalmacije.

the only site at which we are certain such fibulae were found is in fact Roman Asseria.

The names *Revetu* and *CCar* are represented with one example each. The legend *CCAR* is unique, and it can be related to the legend *CCartilius*, which is often found on fibulae of this type.⁸²

The largest group of fibulae without a legend is composed of fairly uniform fibulae with a semicircular section of the bow, twenty examples of which are preserved. One example in silver (cat. no. 46) differs somewhat, as it has a rectangular bow section and a somewhat narrower head plate than is usual, but in terms of all other traits it belongs to the above group. Only three examples have a ribbon bow without a legend (cat. nos. 3-5). It is evident that fibulae with a semicircular bow section are represented to a much greater extent than those with ribbon bows. Of the latter, only one has a legend, while three lack them. Fibulae with semicircular bow sections are represented by a total of thirty-nine examples.

Two fibulae have a multi-section bow, and one has a bow with appendages.

What are known as early hinged fibulae do not belong to the *Aucissa* type, but they are also discussed in this text as they are related in terms of construction, and also chronology, at least according to research to the present in the region of Roman Dalmatia.

---

⁸² T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 184.

---

⁸² T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 184.

Katalog**Catalogue****1. inv. br. H 5100**

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5 cm,
vis. 2,7 cm

Opis: Luk fibule trakast je, središnje uzdužno rebro popunjeno je nizom okomitih linija, dva su rubna rebra tanka i neukrašena, zaglavna je pločica četvrtasta, sa zaobljenim gornjim krajevima, s obje je strane polukružno zarezana, natpis AVCISSATI nalazi se u gornjem dijelu zaglavne pločice, uz prijelaz u luk, tuljac izrađen savijanjem prema van, nedostaje kuglasti ukras na kraju noge.

Datacija: kraj 1. pr. Kr. prva polovica 1. st. po Kr.

Literatura: G. BEHRENS, 1950., 6, kat. br. 6, 9, sl. 11,1, sl. 11, 2; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. V, 34; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 126, sl. 1593; R. E. LACABE, 1995., tab. 27, sl. 213, tab. 32, sl. 245; A. MAZUR, 1998., tab. 9, sl. 109; T. ŠEPAROVIĆ, 1998., 178, kat. br. 1, sl. 1; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. VI, sl. 48-50.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 108, kat. br. I. 15; I. MAROVIĆ, 2006., 84, kat. br. I. 15.

1. Inv. no. H 5100

Material: Bronze

Dimensions: Length 5 cm,
height 2.7 cm

Description: The fibula has a ribbon bow, the central lengthwise rib is filled with a row of transverse lines, two edging ribs are thin and undecorated, the head plate is rectangular with rounded upper edges and

semicircular notches on both sides, the inscription AVCISSATI is located in the upper section of the head plate, by the transition to the bow, the hinge cover was turned outwards, and the rounded knob at the end of the foot is missing.

Date: End of the 1st cent. BC – first half of the 1st cent. AD

Bibliography: G. BEHRENS, 1950, 6, cat. no. 6, 9, fig. 11: 1, fig. 11: 2; R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. V, 34; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 126, fig. 1593; R. E. LACABE, 1995, pl. 27, fig. 213, pl. 32, fig. 245; A. MAZUR, 1998, pl. 9, fig. 109; T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 178, cat. no. 1, fig. 1; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. VI, fig. 48-50.

Published: I. MAROVIĆ, 1961, 108, cat. no. I. 15; I. MAROVIĆ, 2006, 84, cat. no. I. 15.

2. inv. br. H 5106

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 4,7 cm,
vis. 2,8 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, sredinom luka urezane uzdužne linije između kojih je niz okomitih linija, zaglavna je pločica četvrtasta, sa zaobljenim

2. Inv. no. H 5106

Material: Bronze

Dimensions: Length 4.7 cm,
height 2.8 cm

Description: The fibulae has a semicircular bow section, lengthwise lines are engraved in the center of the bow with a row of transverse lines between them, the head plate is rectangular with rounded

gornjim krajevima, s obje je strane polukružno zarezana, natpis AVCISSA nalazi se u gornjem dijelu zaglavne pločice, uz prijelaz u luk, tuljac izrađen savijanjem prema van.

Datacija: kraj 1. pr. Kr. prva polovica 1. st. po Kr.

Literatura: D. POPESCU, 1945., sl. 2, 9; G. BEHRENS, 1950., 6, kat. br. 16, sl. 11, 4; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. VI, sl. 47; S. COCIŞ, 2004., tab. XLV, sl. 660.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 107, kat. br. I. 4, tab. 48. I/4; I. MAROVIĆ, 2006., 83, kat. br. I. 4, tab. I, I/4.

upper corners and semicircular notches on both sides, the inscription AVCISSA is located in the upper section of the head plate by the transition to the bow, and the hinge cover was turned outwards. Date: End of the 1st cent. BC – first half of the 1st cent. AD

Bibliography: D. POPESCU, 1945, fig. 2, 9; G. BEHRENS, 1950, 6, cat. no. 16, fig. 11, 4; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. VI, fig. 47; S. COCIŞ, 2004, pl. XLV, fig. 660.

Published: I. MAROVIĆ, 1961, 107, cat. no. I. 4, pl. 48. I/4; I. MAROVIĆ, 2006, 83, cat. no. I. 4, pl. I, I/4.

3. Inv. br. H 5256

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 4 cm, vis. 2,2 cm

Opis: Fibula trakasta luka, na zaglavnoj pločici i sredini luka urezani su nizovi kratkih linija, zaglavna je pločica četvrtasta, na vanjskim rubovima polukružno zasječena.

Datacija: kraj 1. pr. Kr. prva polovica 1. st. po Kr.

Literatura: Z. MARIĆ, 1968., tab. XIX, sl. 28, 32, 34; G. THILL, 1969., 157, tab. 11, sl. 120, 121; D. BOJOVIĆ, 1983., tab. II, sl. 10; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 120, sl. 1534, tab. 121, sl. 1542; R. E. LACABE, 1995., tab. 38, sl. 283; I. FAUDUET, 1999., tab. X, sl. 70; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. II, sl. 17-20; T. ŠEPAROVIĆ, 2003., tab. 1., 6, 9.

4. Inv. br. H 5267

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5,3 cm, vis. 2,3 cm

Opis: Fibula trakasta luka, na zaglavnoj pločici i na sredini luka urezani su nizovi kratkih linija, zaglavna je pločica četvrtasta, na vanjskim rubovima polukružno zasječena, na prijelazu luka

3. Inv. no. H 5256

Material: Bronze

Dimensions: Length 4 cm, height 2.2 cm

Description: The fibula has a ribbon bow, rows of short lines are engraved on the head plate and the center of the bow, the head plate is rectangular and semicircularly notched on the outer edges.

Date: End of the 1st cent. BC – first half of the 1st

cent. AD.

Bibliography: Z. MARIĆ, 1968, pl. XIX, fig. 28, 32, 34; G. THILL, 1969, 157, pl. 11, fig. 120, 121; D. BOJOVIĆ, 1983, pl. II, fig. 10; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 120, fig. 1534, pl. 121, fig. 1542; R. E. LACABE, 1995, pl. 38, fig. 283; I. FAUDUET, 1999, pl. X, fig. 70; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. II, fig. 17-20; T. ŠEPAROVIĆ, 2003, pl. 1, 6, 9.

4. Inv. no. H 5267

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.3 cm, height 2.3 cm

Description: The fibula has a ribbon bow, rows of short lines are engraved on the head plate and the center of the bow, the head plate is rectangular and semicircularly notched on the outer edges, lines are incised at the transition from the bow to the foot, the catch-plate has a circular

u nogu urezane linije, na držaču igle kružni otvor, kuglasti ukras na kraju noge je profiliran.

Datacija: kraj 1. pr. Kr. prva polovica 1. st. po Kr.

Literatura: Z. MARIĆ, 1968., tab. XIX, sl. 28, 32, 34; G. THILL, 1969., 157, tab. 11, sl. 120, 121; D. BOJOVIĆ, 1983., tab. II, sl. 10; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 133., sl. 1661, 1662; R. E. LACABE, 1995., tab. 35, sl. 262-267; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. IV, sl. 32-35; T. ŠEPAROVIĆ, 2003., tab. 1., 6, 9.

opening, and the rounded knob at the end of the foot is moulded.

Date: End of the 1st cent. BC – first half of the 1st cent. AD.

Bibliography: Z. MARIĆ, 1968, pl. XIX, fig. 28, 32, 34; G. THILL, 1969, 157, pl. 11, fig. 120, 121; D. BOJOVIĆ, 1983, pl. II, fig. 10; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 133, fig. 1661, 1662; R. E. LACABE, 1995, pl. 35, fig. 262-267; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. IV, fig. 32-35; T. ŠEPAROVIĆ, 2003, pl. 1, 6, 9.

5. Inv. br. H 5265

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5 cm, vis. 2,6 cm

Opis: Fibula trakasta luka, na zaglavnoj pločici i na sredini luka urezani su nizovi kratkih linija, uz rubove luka urezana linija, zaglavna je pločica četvrtasta, na vanjskim rubovima polukružno zasječena, na prijelazu luka u nogu urezane linije, kuglasti ukras na kraju noge je profiliran.

Datacija: kraj 1. pr. Kr. - prva polovica 1. st. po Kr.

Literatura: Z. MARIĆ, 1968., tab. XIX, sl. 28, 32, 34; G. THILL, 1969., 157, tab. 11, sl. 120, 121; D. BOJOVIĆ, 1983., tab. II, sl. 10; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 133., sl. 1661, 1662; R. E. LACABE, 1995., tab. 35, sl. 262-267; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. IV, sl. 30, 31; T. ŠEPAROVIĆ, 2003., tab. 1., 6, 9.

5. Inv. no. H 5265

Material: Bronze

Dimensions: Length 5 cm, height 2.6 cm

Description: The fibula has a ribbon bow, rows of short lines are engraved on the head plate and the center of the bow, the head plate is rectangular and semi-circularly notched on the outer edges, lines are incised at the transition

from the bow to the foot, and the rounded knob at the end of the foot is moulded.

Date: End of the 1st cent. BC – first half of the 1st cent. AD

Bibliography: Z. MARIĆ, 1968, pl. XIX, fig. 28, 32, 34; G. THILL, 1969, 157, pl. 11, fig. 120, 121; D. BOJOVIĆ, 1983, pl. II, fig. 10; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 133, fig. 1661, 1662; R. E. LACABE, 1995, pl. 35, fig. 262-267; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. IV, fig. 30, 31; T. ŠEPAROVIĆ, 2003, pl. 1, 6, 9.

6. inv. br. H 5104

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5, 8 cm, vis. 3,4 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, na dijelu uz zaglavnu pločicu, te malo iza sredine ukrašen s pet urezanih okomitih linija, zaglavna je pločica četvrtasta, u sredini je natpis OvbI, iznad i ispod kojeg je po jedno rebro ispunjeno nizom okomitih linija, tuljac je izrađen savijanjem prema van, nedostaje dio igle.

Datacija: kraj 1. pr. Kr. prva polovica 1. st. po Kr.

Literatura: T. ŠEPAROVIĆ, 1998., 183, kat. br. 19, sl. 19.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 113, kat. br. VIII. 1, sl. VIII/1; I. MAROVIĆ, 2006., 88, kat. br. VIII. 1, sl. 7.

7. inv. br. H 5296

6. Inv. no. H 5104

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.8 cm, height 3.4 cm

Description: The fibula has a semicircular section of the bow, which in the part by the head plate and slightly beyond the middle is decorated with five incised transverse lines, the head plate is rectangular, in the middle is the inscription OvbI, above and below which is a rib filled with a row of transverse lines, the hinge cover was turned outwards, and part of the pin is missing.

Date: End of the 1st cent. BC – first half of the 1st cent. AD.

Bibliography: T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 183, cat. no. 19, fig. 19.

Published: I. MAROVIĆ, 1961, 113, cat. no. VIII. 1, fig. VIII/1; I. MAROVIĆ, 2006, 88, cat. no. VIII. 1, fig. 7.

7. Inv. no. H 5296

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 4, 8 cm, vis. 3,5 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, na dijelu uz zaglavnu pločicu, te malo iza središnje ukrašen s pet urezanih okomitih linija, zaglavna je pločica četvrtasta, u sredini je natpis OvbI, iznad i ispod kojeg je po jedno rebro ispunjeno nizom okomitih linija, tuljac je izrađen savijanjem prema van, nedostaje dio igle i kuglasti ukras na kraju noge.

Datacija: kraj 1. pr. Kr. prva polovica 1. st. po Kr.

Literatura: T. ŠEPAROVIĆ, 1998., 183, kat. br. 19, sl. 19.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 113, kat. br. VIII. 2; I. MAROVIĆ, 2006., 88, kat. br. VIII. 2.

Material: Bronze

Dimensions: Length 4.8 cm, height 3.5 cm

Description: The bow of the fibula has a semi-circular section, in the part by the head plate and slightly beyond the middle the bow is decorated with five incised transverse lines, the head plate is rectangular, in the middle is the inscription OvbI, above and below it is a rib filled with a row of transverse lines, the hinge cover was turned outwards, part of the pin and the rounded knob at the end of the foot are missing.

Date: End of the 1st cent. BC – first half of the 1st cent. AD.

Bibliography: T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 183, cat. no. 19, fig. 19.

Published: I. MAROVIĆ, 1961, 113, cat. no. VIII. 2; I. MAROVIĆ, 2006, 88, cat. no. VIII. 2.

8. inv. br. H 5102

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5,7 cm, vis. 2,9 cm

Opis: Luk je polukružna presjeka, ukrašen urezanim linijama na početku luka i na dijelu luka uz nogu, zaglavna je pločica četvrtasta, na središnjem dijelu između dva rebra natpis CCAR, iza zadnjeg slova još je nešto pisalo, ali je nečitko.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - treća četvrtina 1. st.

Literatura: I. MAROVIĆ, 1961., 86, kat. br. IV. 2; S. IVČEVIĆ, 2002., 254, kat. br. 81, tab. IX, sl. 81.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 109, kat. br. II. 1, sl. II/2; I. MAROVIĆ, 2006., 85, kat. br. II. 1, sl. 3.1.

8. Inv. no. H 5102

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.7 cm, height 2.9 cm

Description: The bow of the fibula has a semi-circular section, and is decorated with incised lines at the beginning of the bow and the part of the bow by the foot, the head plate is rectangular with the inscription CCAR in

the central part between two ribs, and something else was written beyond the last letter, but it is illegible.

Date: Last quarter of the 1st century BC – third quarter of the 1st cent. AD

*Bibliography: I. MAROVIĆ, 1961, 86, cat. no. IV. 2; S. IVČEVIĆ, 2002, 254, cat. no. 81, pl. IX, fig. 81.

Published: I. MAROVIĆ, 1961, 109, cat. no. II. 1, fig. II/2; I. MAROVIĆ, 2006, 85, cat. no. II. 1, fig. 3.1.

9. inv. br. H 5097

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5,1 cm, vis. 3,3 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, na početku i na sredini luka po tri urezane linije, četvrtasta zaglavna pločica kojoj je na središnjem dijelu natpis CARTILIA, iznad i ispod natpisa niz okomitih linija, tuljac izrađen savijanjem prema van.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - treća četvrtina 1. st.

Literatura: I. MAROVIĆ, 1961., 86, kat. br. IV. 2; S. IVČEVIĆ, 2002., 254, kat. br. 81, tab. IX, sl. 81.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 110, kat. br. IV. 1, tab. 48, sl. IV/1; I. MAROVIĆ, 2006., 86, kat. br. IV. 1; tab. 1, sl. IV/1.

9. Inv. no. H 5097

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.1 cm, height 3.3 cm

Description: The bow of the fibula has a semicircular section, at the beginning and in the center of the bow are three incised lines, the rectangular head plate has the inscription CARTILIA in the central section, above and below the inscription a row of vertical lines, the hinge cover turned outwards.

Date: Last quarter of the 1st century BC – third quarter of the 1st cent. AD.

Bibliography: I. MAROVIĆ, 1961, 86, cat. no. IV. 2; S. IVČEVIĆ, 2002, 254, cat. no. 81, pl. IX, fig. 81.

Published: I. MAROVIĆ, 1961, 110, cat. no. IV. 1, pl. 48, fig. IV/1; I. MAROVIĆ, 2006, 86, cat. no. IV. 1; pl. 1, fig. IV/1.

10. inv. br. H 5105

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5,3 cm, vis. 3,6 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, na početku i na sredini luka po tri urezane linije koje su zbog loše sačuvanosti fibule jedva vidljive, četvrtasta zaglavna pločica kojoj je ne središnjem dijelu natpis CARTILIAIV,

10. Inv. no. H 5105

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.3 cm, height 3.6 cm

Description: The bow of the fibula has a semicircular section, at the beginning and in the center of the bow are three incised lines that are barely visible because of the poor preservation, the rectangular head plate has the

iznad i ispod natpisa niz okomitih linija, tu-ljac izrađen savijanjem prema van, nedostaje igla.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - treća četvrtina 1. st.

Literatura: T. ŠEPAROVIĆ, 1998., 183, kat. br. 20, sl. 20.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 110, kat. br. IV. 3; I. MAROVIĆ, 2006., 86, kat. br. IV. 3.

11. Inv. br. H 5112

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5,4 cm, vis. 3,3 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, na početku i nešto iza sredine luka po pet urezanih linija, četvrtasta zaglavna pločica kojoj je na središnjem dijelu natpis CARTILIAIVI, iznad i ispod natpisa niz okomitih linija, tu-ljac izrađen savijanjem prema van, nedostaje igla.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - treća četvrtina 1. st.

Literatura: T. ŠEPAROVIĆ, 1998., 183, kat. br. 20, sl. 20.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 110, kat. br. IV. 4, tab. 48, sl. IV/4; I. MAROVIĆ, 2006., 86, kat. br. IV. 4; tab. 1, sl. IV/4.

inscription CARTILIAIV in the central section, above and below the inscription a row of vertical lines, the hinge cover turned outwards, the pin missing.

Date: Last quarter of the 1st century BC – third quarter of the 1st cent. AD.

Bibliography: T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 183, cat. no. 20, fig. 20.

Published: I. MAROVIĆ, 1961, 110, cat. no. IV. 3; I. MAROVIĆ, 2006, 86, cat. no. IV. 3.

11. Inv. no. H 5112

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.4 cm, height 3.3 cm

Description: The bow of the fibula has a semicircular section, at the beginning and somewhat beyond the middle of the bow are five incised lines, the rectangular head plate has the inscription CARTILIAIVI in the central section, above and below the inscription a row of vertical lines, the hinge cover turned outwards, the pin missing.

Date: Last quarter of the 1st century BC – third quarter of the 1st cent. AD.

Bibliography: T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 183, cat. no. 20, fig. 20.

Published: I. MAROVIĆ, 1961, 110, cat. no. IV. 4, pl. 48, fig. IV/4; I. MAROVIĆ, 2006, 86, cat. no. IV. 4; pl. 1, fig. IV/4.

12. Inv. br. H 5098

Materijal: bronca
Dimenzije: duž. 5, 8 cm,
vis. 3 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, na početku i nešto iza sredine luka po četiri urezane linije, četvrtasta zaglavna pločica kojoj je na središnjem dijelu natpis CARTILIAIVI, iznad i ispod natpisa niz okomitih linija, tuljac izrađen savijanjem prema van, nedostaje dio tuljca.

Daticija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - treća četvrtina 1. st.

Literatura: T. ŠEPAROVIĆ, 1998., 183, kat. br. 20, sl. 20.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 110, kat. br. IV. 5; I. MAROVIĆ, 2006., 86, kat. br. IV. 5.

12. Inv. no. H 5098

Material: Bronze
Dimensions: Length 5.8
cm, height 3 cm

Description: The bow of the fibula has a semicircular section, at the beginning and somewhat beyond the middle of the bow are four incised lines, the rectangular head plate has the inscription CARTILIAIVI in the

central section, above and below the inscription a row of vertical lines, the hinge cover turned outwards, part of the hinge cover missing.

Date: Last quarter of the 1st century BC – third quarter of the 1st cent. AD.

Bibliography: T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 183, cat. no. 20, fig. 20.

Published: I. MAROVIĆ, 1961, 110, cat. no. IV. 5; I. MAROVIĆ, 2006, 86, cat. no. IV. 5.

13. Inv. br. H 5094

Materijal: bronca
Dimenzije: duž. 5,3 cm, vis. 3,1 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, na početku i nešto iza sredine luka po četiri urezane linije, četvrtasta zaglavna pločica kojoj je na središnjem dijelu natpis CARTILIAIVI, iznad i ispod natpisa niz okomitih linija, tuljac izrađen savijanjem prema van.

13. Inv. no. H 5094

Material: Bronze
Dimensions: Length 5.3 cm, height 3.1 cm

Description: The bow of the fibula has a semicircular section, at the beginning and somewhat beyond the middle of the bow are four incised lines, the rectangular head plate has the inscription CARTILIAIVI in the central section, above and below the inscription a row of vertical lines, the

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - treća četvrtina 1. st.

Literatura: T. ŠEPAROVIĆ, 1998., 183, kat. br. 20, sl. 20.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 110, kat. br. IV. 6; I. MAROVIĆ, 2006., 86, kat. br. IV. 6.

hinge cover turned outwards.

Date: Last quarter of the 1st century BC – third quarter of the 1st cent. AD.

Bibliography: T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 183, cat. no. 20, fig. 20.

Published: I. MAROVIĆ, 1961, 110, cat. no. IV. 6; I. MAROVIĆ, 2006, 86, cat. no. IV. 6.

14. Inv. br. H 5111

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5 cm, vis. 3,7 cm

Opis: Luk polukružna je presjeka, ukrašen okomitim urezanim linijama na početku i sredini luka, zaglavna pločica ukrašena je trima utisnutim koncentričnim kružnicama, natpis

PVALER utisnut je polukružno, zglobni tuljac izrađen lijevanjem, nedostaje noga fibule.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - treća četvrtina 1. st.

Literatura: L. LERAT, 1956., 18-20, sl. 2, 130, tab. VII, sl. 130; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. V, sl. 31, sl. 33, sl. 35, tab. VI, sl. 36; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 138, sl. 1725;; I. MAROVIĆ, 2006., 89, 90, kat. br. 1-3, 7-11, 16-18.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 114, kat. br. XI. 4, tab. 49, sl. XI/4; I. MAROVIĆ, 2006., 89, kat. br. XI. 6, tab. 2, sl. XI/4.

14. Inv. no. H 5111

Material: Bronze

Dimensions: Length 5 cm, height 3.7 cm

Description: The bow of the fibula has a semicircular section, decorated with transverse incised lines at the beginning and middle of the bow, the head plate is decorated with three stamped

concentric circles, the inscription PVALER is stamped semicircularly, the hinge cover is cast, the foot of the fibula is missing.

Date: Last quarter of the 1st century BC – third quarter of the 1st cent. AD.

Bibliography: L. LERAT, 1956, 18-20, fig. 2, 130, pl. VII, fig. 130; R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. V, fig. 31, fig. 33, fig. 35, pl. VI, fig. 36; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 138, fig. 1725; I. MAROVIĆ, 2006, 89, 90, cat. no. 1-3, 7-11, 16-18.

Published: I. MAROVIĆ, 1961, 114, cat. no. XI. 4, pl. 49, fig. XI/4; I. MAROVIĆ, 2006, 89, cat. no. XI. 4, pl. 2, fig. XI/4.

15. Inv. br. H 5230

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5,6 cm, vis. 3,1 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, neukrašen, natpis na zaglavnoj pločici PV[ALER] slabo je vidljiv, utisnut je polukružno, zglobni tuljac izrađen lijevanjem, nedostaje igla fibule.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - treća četvrtina 1. st.

15. Inv. no. H 5230

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.6 cm, height 3.1 cm

Description: The bow of the fibula has a semicircular section, is undecorated, the inscription on the head plate PV[ALER] is poorly visible and stamped in a semicircle, the hinge cover is cast, the pin of the fibula is missing.

Date: Last quarter of the 1st century BC – third quarter of the 1st cent. AD.

Literatura: L. LERAT, 1956., 18-20, sl. 2, 130, tab. VII, sl. 130; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. V, sl. 31, sl. 33, sl. 35, tab. VI, sl. 36; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 138, sl. 1725;; I. MAROVIĆ, 2006., 89. 90, kat. br. 1-3, 7-11, 16-18.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 115, kat. br. XI. 12; I. MAROVIĆ, 2006., 90, kat. br. XI. 12.

Bibliography: L. LERAT, 1956, 18-20, fig. 2, 130, pl. VII, fig. 130; R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. V, fig. 31, fig. 33, fig. 35, pl. VI, fig. 36; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 138, fig. 1725;; I. MAROVIĆ, 2006, 89. 90, cat. no. 1-3, 7-11, 16-18.

Published: I. MAROVIĆ, 1961, 115, cat. no. XI. 12; I. MAROVIĆ, 2006, 90, cat. no. XI. 12.

16. Inv. br. H 5259

Materijal: bronca
Dimenzije: duž. 5,5 cm, vis. 3 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, na sredini luka jedva vidljivo nekoliko urezanih okomitih linija, natpis na zaglavnoj pločici PV[ALER] slabo je vidljiv, utisnut je polukružno, zglobni tujlac izrađen lijevanjem, nedostaje igla fibule.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - treća četvrtina 1. st.

Literatura: L. LERAT, 1956., 18-20, sl. 2, 130, tab. VII, sl. 130; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. V, sl. 31, sl. 33, sl. 35, tab. VI, sl. 36; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 138, sl. 1725;; I. MAROVIĆ, 2006., 89. 90, kat. br. 1-3, 7-11, 16-18.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 115, kat. br. XI. 13; I. MAROVIĆ, 2006., 90, kat. br. XI. 13.

16. Inv. no. H 5259

Material: Bronze
Dimensions: Length 5.5 cm, height 3 cm

Description: The bow of the fibula has a semicircular section, several incised transverse lines are barely visible in the middle of the bow, the inscription on the head plate PV[ALER] is poorly visible and stamped in a semicircle, the hinge cover is cast, the pin of the fibula is missing.

Date: Last quarter of the 1st century BC – third quarter of the 1st cent. AD.

Bibliography: L. LERAT, 1956, 18-20, fig. 2, 130, pl. VII, fig. 130; R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. V, fig. 31, fig. 33, fig. 35, pl. VI, fig. 36; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 138, fig. 1725;; I. MAROVIĆ, 2006, 89. 90, cat. no. 1-3, 7-11, 16-18.

Published: I. MAROVIĆ, 1961, 115, cat. no. XI. 13; I. MAROVIĆ, 2006, 90, cat. no. XI. 13.

17. Inv. br. H 5108

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 6 cm, vis. 3,3 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, neukrašen, natpis na zaglavnoj pločici [P]VAL[ER] slabo je vidljiv, utisnut je polukružno, zglobni tuljac izrađen lijevanjem.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. -treća četvrtina 1. st.

Literatura: L. LERAT, 1956., 18-20, sl. 2, 130, tab. VII, sl. 130; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. V, sl. 31, sl. 33, sl. 35, tab. VI, sl. 36; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 138, sl. 1725;; I. MAROVIĆ, 2006., 89, 90, kat. br. 1-3, 7-11, 16-18.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 115, kat. br. XI. 14; I. MAROVIĆ, 2006., 90, kat. br. XI. 14.

17. Inv. no. H 5108

Material: Bronze

Dimensions: Length 6 cm, height 3.3 cm

Description: The bow of the fibula has a semicircular section, is undecorated, the inscription on the head plate PV[ALER] is poorly visible and stamped in a semicircle, the hinge cover is cast.

Date: Last quarter of the 1st century BC – third quarter of the 1st cent. AD.

Bibliography: L. LERAT, 1956, 18-20, fig. 2, 130, pl. VII, fig. 130; R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. V, fig. 31, fig. 33, fig. 35, pl. VI, fig. 36; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 138, fig. 1725;; I. MAROVIĆ, 2006, 89, 90, cat. no. 1-3, 7-11, 16-18.

Published: I. MAROVIĆ, 1961, 115, cat. no. XI. 14; I. MAROVIĆ, 2006, 90, cat. no. XI. 14.

18. Inv. br. H 5096

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5, 1 cm, vis. 3,5 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, ukrašen okomitim linijama na početku i na sredini, zaglavna je pločica četvrtasta, zaobljeni gornji krajevi, na sredini je natpis REVETV, a iznad i ispod natpisa po jedno rebro ispunjeno je

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.1 cm, height 3.5 cm

Description: The bow of the fibula has a semicircular section, decorated with transverse incised lines at the beginning and middle of the bow, the head plate is rectangular with rounded upper corners and the inscription REVETV in the center, above and below the inscription a rib filled with

urezanim okomitim linijama, zglobni tuljac izrađen savijanjem prema van.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - treća četvrtina 1. st.

Literatura: I. MAROVIĆ, 1959., sl. 14, 2; I. MAROVIĆ, 2006., 89, kat. br. 1,2, 4-6; T. ŠEPAROVIĆ, 1998., 179, 180, kat. br. 8-10, sl. 8-10.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 114, kat. br. X. 3; I. MAROVIĆ, 2006., 89, kat. br. X. 3.

incised vertical lines, the hinge cover turned outwards.

Date: Last quarter of the 1st century BC – third quarter of the 1st cent. AD.

Bibliography: I. MAROVIĆ, 1959, fig. 14, 2; I. MAROVIĆ, 2006, 89, cat. no. 1,2, 4-6; T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 179, 180, cat. no. 8-10, fig. 8-10.

Published: I. MAROVIĆ, 1961, 114, cat. no. X. 3; I. MAROVIĆ, 2006, 89, cat. no. X. 3.

19. Inv. br. H 5103

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 3,5 cm, vis. 3, 1 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, ukrašen okomitim linijama na početku i na sredini, zaglavna je pločica četvrtasta, sa zaobljenim gornjim krajevima, na sredini je natpis DVRNACV, a

iznad i ispod natpisa po jedno rebro ispunjeno je urezanim okomitim linijama, zglobni tuljac izrađen savijanjem prema van, nedostaje igla, dio luka i noga fibule.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - 1. st.

Literatura: I. MAROVIĆ, 1959., sl. 13, 7, sl. 40, 2; R. KOŠČEVIĆ, 1980., 16, tab. V, 30; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 131, sl. 1642; R. GERHARZ, 1987., tab. 14, sl. 67; T. ŠEPAROVIĆ, 1998., 180, 181, kat. br. 11-13, sl. 11-13; R. E. LACABE, 1995., 120, tab. 41, sl. 301, 302; IVČEVIĆ, 2002., 254, kat. br. 82, tab. IX, sl. 82; I. MAROVIĆ, 2006., 87, 88, kat. br. 1.4, 8-13, 15-17, 19-21.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 112, kat. br. VII. 5; I. MAROVIĆ, 2006., 87, kat. br. VII. 5.

19. Inv. no. H 5103

Material: Bronze

Dimensions: Length 3.5 cm, height 3.1 cm

Description: The bow of the fibula has a semicircular section, decorated with transverse incised lines at the beginning and middle of the bow, the head plate is rectangular with rounded upper corners, in the center is the inscription DVRNACV,

above and below the inscription a rib filled with incised vertical lines, the hinge cover turned outwards, missing the pin, part of the bow, and the foot of the fibula.

Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st cent. AD.

Bibliography: I. MAROVIĆ, 1959, fig. 13, 7, fig. 40, 2; R. KOŠČEVIĆ, 1980, 16, pl. V, 30; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 131, fig. 1642; R. GERHARZ, 1987, pl. 14, fig. 67; T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 180, 181, cat. no. 11-13, fig. 11-13; R. E. LACABE, 1995, 120, pl. 41, fig. 301, 302; IVČEVIĆ, 2002, 254, cat. no. 82, pl. IX, fig. 82; I. MAROVIĆ, 2006, 87, 88, cat. no. 1.4, 8-13, 15-17, 19-21.

Published: I. MAROVIĆ, 1961, 112, cat. no. VII. 5; I. MAROVIĆ, 2006, 87, cat. no. VII. 5.

20. Inv. br. H 5101

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5,8 cm, vis. 3,6 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, ukrašen okomitim linijama na početku i na sredini, zaglavna je pločica četvrtasta sa zaobljenim gornjim krajevima, na sredini je natpis DVRNACV, a iznad i ispod natpisa po jedno rebro ispunjeno je urezanim okomitim linijama, zglobovi tuljac izrađen savijanjem prema van.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - 1. st.

Literatura: I. MAROVIĆ, 1959., sl. 13, 7, sl. 40, 2; R. KOŠČEVIĆ, 1980., 16, tab. V, 30; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 131, sl. 1642; R. GERHARZ, 1987., tab. 14, sl. 67; T. ŠEPAROVIĆ, 1998., 180, 181, kat. br. 11-13, sl. 11-13; R. E. LACABE, 1995., 120, tab. 41, sl. 301, 302; IVČEVIĆ, 2002., 254, kat. br. 82, tab. IX, sl. 82; I. MAROVIĆ, 2006., 87, 88, kat. br. 1.4, 8-13, 15-17, 19-21.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 112, kat. br. VII. 6, tab. 48, sl. VII/6; I. MAROVIĆ, 2006., 87, kat. br. VII. 6, tab. 1, sl. VII/6.

21. Inv. br. H 5092

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5,5 cm, vis. 3,1 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, ukrašen okomitim linijama na početku i na sredini, zaglavna je pločica četvrtasta, sa zaobljenim gornjim krajevima, na sredini je natpis DVRNACV,

20. Inv. no. H 5101

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.8 cm, height 3.6 cm

Description: The bow of the fibula has a semi-circular section, decorated with transverse incised lines at the beginning and middle of the bow, the head plate is rectangular with rounded upper corners, in the center is the inscription DVRNACV, above and below the inscription a rib filled with incised vertical lines, the hinge cover turned outwards.

Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st cent. AD.

Bibliography: I. MAROVIĆ, 1959, fig. 13, 7, fig. 40, 2; R. KOŠČEVIĆ, 1980, 16, pl. V, 30; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 131, fig. 1642; R. GERHARZ, 1987, pl. 14, fig. 67; T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 180, 181, cat. no. 11-13, fig. 11-13; R. E. LACABE, 1995, 120, pl. 41, fig. 301, 302; IVČEVIĆ, 2002, 254, cat. no. 82, pl. IX, fig. 82; I. MAROVIĆ, 2006, 87, 88, cat. no. 1.4, 8-13, 15-17, 19-21.

Published: I. MAROVIĆ, 1961, 112, cat. no. VII. 6, pl. 48, fig. VII/6; I. MAROVIĆ, 2006, 87, cat. no. VII. 6, pl. 1, fig. VII/6.

21. Inv. no. H 5292

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.5 cm, height 3.1 cm

Description: The bow of the fibula has a semi-circular section, decorated with transverse incised lines at the beginning and middle of the bow, the head plate is rectangular with rounded upper

a iznad i ispod natpisa je po jedno rebro ispunjeno urezanim okomitim linijama, zglobni tuljac izrađen savijanjem prema van.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - 1. st.

Literatura: I. MAROVIĆ, 1959., sl. 13, 7, sl. 40, 2; R. KOŠČEVIĆ, 1980., 16, tab. V, 30; R. GERHARZ, 1987., tab. 14, sl. 67; T. ŠEPAROVIĆ, 1998., 180, 181, kat. br. 11-13, sl. 11-13; R. E. LACABE, 1995., 120, tab. 41, sl. 301, 302; IVČEVIĆ, 2002., 254, kat. br. 82, tab. IX, sl. 82; I. MAROVIĆ, 2006., 87, 88, kat. br. 1.4, 8-13, 15-17, 19-21.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 112, kat. br. VII. 7; I. MAROVIĆ, 2006., 87, kat. br. VII. 6.

22. Inv. br. H 5099

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5, 6 cm, vis. 3,3 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, ukrašen okomitim linijama na početku i na sredini, zaglavna je pločica četvrtasta, sa zaobljenim gornjim krajevima, na sredini je natpis DVR-

NACO, a iznad i ispod natpisa po jedno rebro ispunjeno je urezanim okomitim linijama, zglobni tuljac izrađen savijanjem prema van, nedostaje dio igle.

corners, in the center is the inscription DVRNACV, above and below the inscription a rib filled with incised vertical lines, the hinge cover turned outwards. Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st cent. AD.

Bibliography: I. MAROVIĆ, 1959, fig. 13, 7, fig. 40, 2; R. KOŠČEVIĆ, 1980, 16, pl. V, 30; R. GERHARZ, 1987, pl. 14, fig. 67; T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 180, 181, cat. no. 11-13, fig. 11-13; R. E. LACABE, 1995, 120, pl. 41, fig. 301, 302; IVČEVIĆ, 2002, 254, cat. no. 82, pl. IX, fig. 82; I. MAROVIĆ, 2006, 87, 88, cat. no. 1.4, 8-13, 15-17, 19-21.

Published: I. MAROVIĆ, 1961, 112, cat. no. VII. 7; I. MAROVIĆ, 2006, 87, cat. no. VII. 7.

22. Inv. no. H 5099

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.6 cm, height 3.3 cm

Description: The bow of the fibula has a semicircular section, decorated with transverse incised lines at the beginning and middle of the bow, the head plate is rectangular with rounded upper corners, in the center is the inscription DVRNACO,

above and below the inscription a rib filled with incised vertical lines, the hinge cover turned outwards, part of the pin missing.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - 1. st.
 Literatura: I. MAROVIĆ, 1959., sl. 13, 7, sl. 40, 2; R. KOŠČEVIĆ, 1980., 16, tab. V, 30; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 131, sl. 1642; R. GERHARZ, 1987., tab. 14, sl. 67; T. ŠEPAROVIĆ, 1998., 180, 181, kat. br. 11-13, sl. 11-13; R. E. LACABE, 1995., 120, tab. 41, sl. 301, 302; IVČEVIĆ, 2002., 254, kat. br. 82, tab. IX, sl. 82; I. MAROVIĆ, 2006., 87, 88, kat. br. 1.4, 8-13, 15-17, 19-21.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 113, kat. br. VII. 17; I. MAROVIĆ, 2006., 88, kat. br. VII. 17.

23. Inv. br. H 5278

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5,5 cm, vis. 3,7 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, ukrašen okomitim linijama na početku i na sredini, zaglavna je pločica četvrtasta, sa zaobljenim gornjim krajevima, na sredini je natpis [DV]RNAC, a iznad i ispod natpisa po jedno rebro ispunjeno je urezanim okomitim linijama, zglobni tuljac izrađen savijanjem prema van.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - 1. st.
 Literatura: I. MAROVIĆ, 1959., sl. 13, 7, sl. 40, 2; R. KOŠČEVIĆ, 1980., 16, tab. V, 30; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 131, sl. 1642; R. GERHARZ, 1987, tab. 14, sl. 67; T. ŠEPAROVIĆ, 1998., 180, 181, kat. br. 11-13, sl. 11-13; R. E. LACABE, 1995., 120, tab. 41, sl. 301, 302; IVČEVIĆ, 2002., 254, kat. br. 82, tab. IX, sl. 82; I. MAROVIĆ, 2006., 87, 88, kat. br. 1.4, 8-13, 15-17, 19-21.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 113, kat. br. VII. 22; I. MAROVIĆ, 2006., 88, kat. br. VII. 22.

23. Inv. no. H 5278

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.5 cm, height 3.7 cm

Description: The bow of the fibula has a semicircular section, decorated with transverse incised lines at the beginning and middle of the bow, the head plate is rectangular with rounded upper corners, in the center is the inscription [DV]RNAC,

above and below the inscription a rib filled with incised vertical lines, the hinge cover turned outwards.

Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st cent. AD.

Bibliography: I. MAROVIĆ, 1959, fig. 13, 7, fig. 40, 2; R. KOŠČEVIĆ, 1980, 16, pl. V, 30; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 131, fig. 1642; R. GERHARZ, 1987, pl. 14, fig. 67; T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 180, 181, cat. no. 11-13, fig. 11-13; R. E. LACABE, 1995, 120, pl. 41, fig. 301, 302; IVČEVIĆ, 2002, 254, cat. no. 82, pl. IX, fig. 82; I. MAROVIĆ, 2006, 87, 88, cat. no. 1.4, 8-13, 15-17, 19-21.

Published: I. MAROVIĆ, 1961, 113, cat. no. VII. 22; I. MAROVIĆ, 2006, 88, cat. no. VII. 22.

24. Inv. br. H 5107

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5,2 cm, vis. 3,4 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, ukrašen okomitim linijama na početku i na sredini, zaglavna je pločica četvrtasta, sa zaobljenim gornjim krajevima, natpis je utisnut u dva reda i nečitak, zglobni tuljac je izrađen lijevanjem.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr., 1. st.

Literatura: T. ŠEPAROVIĆ, 1998., 181, 182, kat. br. 14-17; I. MAROVIĆ, 2006., 91, kat. br. 1-5, 6-17.

Objavljeno: I. MAROVIĆ, 1961., 117, kat. br. XV. 6, tab. 49, XV/6; I. MAROVIĆ, 2006., 91, kat. br. XV. 6, tab. 2, sl. XV/6.

24. Inv. no. H 5107

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.2 cm, height 3.4 cm

Description: The bow of the fibula has a semi-circular section, decorated with transverse lines at the beginning and middle of the bow, the head plate is rectangular with rounded upper corners, the illegible inscription is stamped in two rows, the hinge cover is cast.

Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st cent. AD.

Bibliography: T. ŠEPAROVIĆ, 1998, 181, 182, cat. no. 14-17; I. MAROVIĆ, 2006, 91, cat. no. 1-5, 6-17.

Published: I. MAROVIĆ, 1961, 117, cat. no. XV. 6, pl. 49, XV/6; I. MAROVIĆ, 2006, 91, cat. no. XV. 6, pl. 2, fig. XV/6.

25. Inv. br. H 5269

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5,5 cm, vis. 3,1 cm

Opis: Luk fibule gotovo je kružna presjeka, sredinom luka urezane uzdužne linije između kojih je niz okomitih linija, zaglavna je pločica četvrtasta na rubovima polukružno zarezana, ukrašena urezanim linijama, zglobni tuljac izrađen je savijanjem prema van, prijelaz luka u nogu naglašen je dvama okomitim rebrima, noga završava kuglastim ukrasom, nedostaje igla.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - 1. st.

Literatura: D. POPESCU, 1945., 488, sl. 2. 9; L. LERAT, 1956., tab. VII, sl. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959., sl. 14, 3, sl. 22, 3, sl. 25, 2

25. Inv. no. H 5269

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.5 cm, height 3.1 cm

Description: The bow of the fibula has an almost circular section, in the middle of the bow incised lengthwise lines with rows of transverse lines within them, the head plate rectangular with semi-circular notches on the edges and decorated with incised lines, the hinge cover made by bending the metal outwards, the transition from the bow to the foot emphasized with two transverse ribs, the foot ends in a rounded knob, the pin missing.

Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st cent. AD.

Bibliography: D. POPESCU, 1945, 488, fig. 2. 9;

sl. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. VI, sl. 39; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 130, sl. 1629; E. RIHA, 1994., tab. 20, sl. 2294, tab. 21, sl. 2295-2298; LACABE, 1995., tab. 45, sl. 331; A. MAZUR, 1998., tab. 10, sl. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. VII, sl. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003., 160, sl. 10.

26. Inv. br. H 5270

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5,1 cm, vis. 3 cm

Opis: Luk fibule gotovo je kružna presjeka, sredinom luka urezane uzdužne linije između kojih je niz okomitih linija, savijen je tako da je težište na prednjem dijelu, zaglavna je pločica četvrtasta, na rubovima

polukružno zarezana, ukrašena urezanim linijama, zglobni tuljac izrađen je savijanjem prema van, prijelaz luka u nogu naglašen je dvama okomitim rebrima, noga završava kuglastim ukrasom.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - 1. st.

Literatura: D. POPESCU, 1945., 488, sl. 2. 9; L. LERAT, 1956., tab. VII, sl. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959., sl. 14, 3, sl. 22, 3, sl. 25, 2, sl. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. VI, sl. 39; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 130, sl. 1629; E. RIHA, 1994., tab. 20, sl. 2294, tab. 21, sl. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995., tab. 45, sl. 331; A. MAZUR, 1998., tab. 10, sl. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. VII, sl. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003., 160, sl. 10.

27. Inv. br. H 5268

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5,4 cm, vis. 3,4 cm

Opis: Luk fibule gotovo je kružna presjeka, sredinom luka urezane uzdužne linije između kojih je niz okomitih linija, savijen je tako da je

L. LERAT, 1956, pl. VII, fig. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959, fig. 14, 3, fig. 22, 3, fig. 25, 2 fig. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. VI, fig. 39; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 130, fig. 1629; E. RIHA, 1994, pl. 20, fig. 2294, pl. 21, fig. 2295-2298; LACABE, 1995, pl. 45, fig. 331; A. MAZUR, 1998, pl. 10, fig. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. VII, fig. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003, 160, fig. 10.

26. Inv. no. H 5270

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.1 cm, height 3 cm

Description: The bow of the fibula has an almost circular section, in the middle of the bow incised lengthwise lines with rows of transverse lines within them, the fibula is bent so that the center of gravity is towards the head, the head

plate rectangular with semicircular notches on the edges and decorated with incised lines, the hinge cover made by bending the metal outwards, the transition from the bow to the foot emphasized with two transverse ribs, the foot ends in a rounded knob.

Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st cent. AD.

Bibliography: D. POPESCU, 1945, 488, fig. 2. 9; L. LERAT, 1956, pl. VII, fig. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959, fig. 14, 3, fig. 22, 3, fig. 25, 2, fig. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. VI, fig. 39; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 130, fig. 1629; E. RIHA, 1994, pl. 20, fig. 2294, pl. 21, fig. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995, pl. 45, fig. 331; A. MAZUR, 1998, pl. 10, fig. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. VII, fig. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003, 160, fig. 10.

27. Inv. no. H 5268

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.4 cm, height 3.4 cm

Description: The bow of the fibula has an almost circular section, in the middle of the bow incised lengthwise lines with rows of transverse lines within them, the fibula is bent so that the center of

težište na prednjem dijelu, zaglavna je pločica četvrtasta, na rubovima polukružno zarezana, ukrašena urezanim linijama, zglobni tuljac izrađen je savijanjem prema van, prijelaz luka u nogu naglašen je dvama okomitim rebrima, noga završava kuglastim ukrasom.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - 1. st.
Literatura: D. POPESCU, 1945., 488, sl. 2. 9; L. LERAT, 1956., tab. VII, sl. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959., sl. 14, 3, sl. 22, 3, sl. 25, 2, sl. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. VI, sl. 39; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 130, sl. 1629; E. RIHA, 1994., tab. 20, sl. 2294, tab. 21, sl. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995., tab. 45, sl. 331; A. MAZUR, 1998., tab. 10, sl. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. VII, sl. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003., 160, sl. 10.

28. Inv. br. H 5229

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5,5 cm, vis. 3, 5 cm

Opis: Luk fibule gotovo je kružnog presjeka, sredinom luka urezane uzdužne linije između kojih je niz okomitih linija, savijen je tako da je težište na prednjem dijelu, zaglavna je pločica četvrtasta, na rubovima polukružno zarezana, ukrašena urezanim linijama, zglobni tuljac izrađen je savijanjem prema van, prijelaz luka u nogu naglašen je dvama okomitim rebrima, noga završava kuglastim ukrasom.

gravity is towards the head, the head plate rectangular with semicircular notches on the edges and decorated with incised lines, the hinge cover made by bending the metal outwards, the transition from the bow to the foot emphasized with two transverse ribs, the foot ends in a rounded knob.

Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st cent. AD.

Bibliography: D. POPESCU, 1945, 488, fig. 2. 9; L. LERAT, 1956, pl. VII, fig. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959, fig. 14, 3, fig. 22, 3, fig. 25, 2, fig. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. VI, fig. 39; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 130, fig. 1629; E. RIHA, 1994, pl. 20, fig. 2294, pl. 21, fig. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995, pl. 45, fig. 331; A. MAZUR, 1998, pl. 10, fig. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. VII, fig. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003, 160, fig. 10.

28. Inv. no. H 5229

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.5 cm, height 3.5 cm

Description: The bow of the fibula has an almost circular section, in the middle of the bow incised lengthwise lines with rows of transverse lines within them, the fibula is bent so that the center of gravity is towards the head, the head plate rectangular with semicircular notches on the edges and decorated with incised lines, the hinge cover made by bending the metal outwards, the transition from the bow to the foot emphasized with two transverse ribs, the foot ends in a rounded knob.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - 1. st.
Literatura: D. POPESCU, 1945., 488, sl. 2. 9; L. LERAT, 1956., tab. VII, sl. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959., sl. 14, 3, sl. 22, 3, sl. 25, 2sl. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. VI, sl. 39; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 130, sl. 1629; E. RIHA, 1994., tab. 20, sl. 2294, tab. 21, sl. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995., tab. 45, sl. 331; A. MAZUR, 1998., tab. 10, sl. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. VII, sl. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003., 160, sl. 10.

Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st cent. AD.

Bibliography: D. POPESCU, 1945, 488, fig. 2. 9; L. LERAT, 1956, pl. VII, fig. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959, fig. 14, 3, fig. 22, 3, fig. 25, 2fig. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. VI, fig. 39; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 130, fig. 1629; E. RIHA, 1994, pl. 20, fig. 2294, pl. 21, fig. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995, pl. 45, fig. 331; A. MAZUR, 1998, pl. 10, fig. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. VII, fig. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003, 160, fig. 10.

29. Inv. br. H 5283

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5 cm, vis. 3 cm

Opis: Luk fibule gotovo je kružna presjeka, sredinom luka urezane uzdužne linije između kojih je niz okomitih linija, savijen je tako da je težište na prednjem dijelu, zaglavna

je pločica četvrtasta, na rubovima polukružno zarezana, ukrašena urezanim linijama, zglobni tuljac izrađen je savijanjem prema van, prijelaz luka u nogu naglašen je dvama okomitim rebrima, noga završava kuglastim ukrasom.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - 1. st.
Literatura: D. POPESCU, 1945., 488, sl. 2. 9; L. LERAT, 1956., tab. VII, sl. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959., sl. 14, 3, sl. 22, 3, sl. 25, 2sl. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. VI, sl. 39; FEUGÈRE, 1985., tab. 130, sl. 1629; E. RIHA, 1994., tab. 20, sl. 2294, tab. 21, sl. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995., tab. 45, sl. 331; A. MAZUR, 1998., tab. 10, sl. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. VII, sl. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003., 160, sl. 10.

29. Inv. no. H 5283

Material: Bronze

Dimensions: Length 5 cm, height 3 cm

Description: The bow of the fibula has an almost circular section, in the middle of the bow incised lengthwise lines with rows of transverse lines within them, the fibula is bent so that the center of gravity is towards the head,

the head plate rectangular with semicircular notches on the edges and decorated with incised lines, the hinge cover made by bending the metal outwards, the transition from the bow to the foot emphasized with two transverse ribs, the foot ends in a rounded knob.

Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st cent. AD.

Bibliography: D. POPESCU, 1945, 488, fig. 2. 9; L. LERAT, 1956, pl. VII, fig. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959, fig. 14, 3, fig. 22, 3, fig. 25, 2fig. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. VI, fig. 39; FEUGÈRE, 1985, pl. 130, fig. 1629; E. RIHA, 1994, pl. 20, fig. 2294, pl. 21, fig. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995, pl. 45, fig. 331; A. MAZUR, 1998, pl. 10, fig. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. VII, fig. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003, 160, fig. 10.

30. Inv. br. H 5266

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5,2 cm,
vis. 2,9 cm

Opis: Luk fibule gotovo je kružna presjeka, sredinom luka urezane uzdužne linije između kojih je niz okomitih linija, savijen je tako da je težište na prednjem dijelu, zaglavna je pločica četvrtasta, na rubovima

polukružno zarezana, ukrašena urezanim linijama, zglobni tuljac izrađen je savijanjem prema van, prijelaz luka u nogu naglašen je dvama okomitim rebrima, noga završava kuglastim ukrasom.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - 1. st.

Literatura: D. POPESCU, 1945., 488, sl. 2. 9; L. LERAT, 1956., tab. VII, sl. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959., sl. 14, 3, sl. 22, 3, sl. 25, 2, sl. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. VI, sl. 39; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 130, sl. 1629; E. RIHA, 1994., tab. 20, sl. 2294, tab. 21, sl. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995., tab. 45, sl. 331; A. MAZUR, 1998, tab. 10, sl. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. VII, sl. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003., 160, sl. 10.

31. Inv. br. H 5263

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 4,9 cm,
vis. 2,7 cm

Opis: Luk fibule gotovo je kružna presjeka, sredinom luka urezane uzdužne linije između kojih je niz okomitih linija, zaglavna je pločica četvrtasta, na rubovima polukružno zarezana, ukrašena urezanim linijama, zglobni tuljac

30. Inv. no. H 5266

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.2
cm, height 2.9 cm

Description: The bow of the fibula has an almost circular section, in the middle of the bow incised lengthwise lines with rows of transverse lines within them, the fibula is bent so that the center of gravity is towards the head,

the head plate rectangular with semicircular notches on the edges and decorated with incised lines, the hinge cover made by bending the metal outwards, the transition from the bow to the foot emphasized with two transverse ribs, the foot ends in a rounded knob.

Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st cent. AD.

Bibliography: D. POPESCU, 1945, 488, fig. 2. 9; L. LERAT, 1956, pl. VII, fig. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959, fig. 14, 3, fig. 22, 3, fig. 25, 2, fig. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. VI, fig. 39; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 130, fig. 1629; E. RIHA, 1994, pl. 20, fig. 2294, pl. 21, fig. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995, pl. 45, fig. 331; A. MAZUR, 1998, pl. 10, fig. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. VII, fig. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003, 160, fig. 10.

31. Inv. no. H 5263

Material: Bronze

Dimensions: Length 4.9
cm, height 2.7 cm

Description: The bow of the fibula has an almost circular section, in the middle of the bow incised lengthwise lines with rows of transverse lines within them, the head plate rectangular with semicircular notches on the edges and

izrađen je savijanjem prema van, prijelaz luka u nogu naglašen je dvama okomitim rebrima, noga završava kuglastim ukrasom.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - 1. st.
Literatura: D. POPESCU, 1945., 488, sl. 2. 9; L. LERAT, 1956., tab. VII, sl. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959., sl. 14, 3, sl. 22, 3, sl. 25, 2, sl. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. VI, sl. 39; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 130, sl. 1629; E. RIHA, 1994., tab. 20, sl. 2294, tab. 21, sl. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995., tab. 45, sl. 331; A. MAZUR, 1998., tab. 10, sl. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. VII, sl. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003., 160, sl. 10.

32. Inv. br. H 5261

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 4,2 cm, vis. 2,7 cm

Opis: Luk fibule gotovo je kružna presjeka, sredinom luka urezane uzdužne linije između kojih je niz okomitih linija, zaglavna je pločica četvrtasta, na rubovima polukružno zarezana, ukrašena urezanim lini-

jama, zglobni tuljac izrađen je savijanjem prema van, prijelaz luka u nogu naglašen je dvama okomitim rebrima, noga završava kuglastim ukrasom, nedostaje dio igle.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. -1. st.
Literatura: D. POPESCU, 1945., 488, sl. 2. 9; L. LERAT, 1956., tab. VII, sl. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959., sl. 14, 3, sl. 22, 3, sl. 25, 2, sl. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. VI, sl. 39; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 130, sl. 1629; E. RIHA, 1994., tab. 20, sl. 2294, tab. 21, sl. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995., tab. 45, sl. 331; A. MAZUR, 1998., tab. 10, sl. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. VII, sl. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003., 160, sl. 10.

32. Inv. no. H 5261

Material: Bronze

Dimensions: Length 4.2 cm, height 2.7 cm

Description: The bow of the fibula has an almost circular section, in the middle of the bow incised lengthwise lines with rows of transverse lines within them, the head plate rectangular with semicircular notches on the

edges and decorated with incised lines, the hinge cover made by bending the metal outwards, the transition from the bow to the foot emphasized with two transverse ribs, the foot ends in a rounded knob, part of the pin missing.

Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st cent. AD.

Bibliography: D. POPESCU, 1945, 488, fig. 2. 9; L. LERAT, 1956, pl. VII, fig. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959, fig. 14, 3, fig. 22, 3, fig. 25, 2, fig. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. VI, fig. 39; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 130, fig. 1629; E. RIHA, 1994, pl. 20, fig. 2294, pl. 21, fig. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995, pl. 45, fig. 331; A. MAZUR, 1998, pl. 10, fig. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. VII, fig. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003, 160, fig. 10.

33. Inv. br. H 4967

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5,7 cm, vis. 3 cm

Opis: Luk fibule gotovo je kružna presjeka, sredinom luka urezane uzdužne linije između kojih je niz okomitih linija, zaglavna je pločica četvrtasta, na rubovima polukružno zarezana, ukrašena urezanim linijama, zglobni tuljac izrađen je savijanjem prema van, prijelaz luka u nogu naglašen je dvama okomitim rebrima, noga završava kuglastim ukrasom.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. - 1. st.

Literatura: D. POPESCU, 1945., 488, sl. 2. 9; L. LERAT, 1956., tab. VII, sl. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959., sl. 14, 3, sl. 22, 3, sl. 25, 2, sl. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. VI, sl. 39; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 130, sl. 1629; E. RIHA, 1994., tab. 20, sl. 2294, tab. 21, sl. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995., tab. 45, sl. 331; A. MAZUR, 1998., tab. 10, sl. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. VII, sl. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003., 160, sl. 10.

34. Inv. br. H 5262

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 3 cm, vis. 3,1 cm (fibula je iskrivljena)

Opis: Luk fibule gotovo je kružna presjeka, sredinom luka urezane uzdužne linije između kojih je niz okomitih linija, zaglavna je pločica četvrtasta, na rubovima polukružno zarezana,

33. Inv. no. H 4967

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.7 cm, height 3 cm

Description: The bow of the fibula has an almost circular section, in the middle of the bow incised lengthwise lines with rows of transverse lines within them, the head plate rectangular with semicircular notches on the edges and decorated with incised lines, the hinge cover made by bending the metal outwards, the transition from the bow to the foot emphasized with two transverse ribs, the foot ends in a rounded knob.

Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st cent. AD.

Bibliography: D. POPESCU, 1945, 488, fig. 2. 9; L. LERAT, 1956, pl. VII, fig. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959, fig. 14, 3, fig. 22, 3, fig. 25, 2, fig. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. VI, fig. 39; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 130, fig. 1629; E. RIHA, 1994, pl. 20, fig. 2294, pl. 21, fig. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995, pl. 45, fig. 331; A. MAZUR, 1998, pl. 10, fig. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. VII, fig. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003, 160, fig. 10.

34. Inv. no. H 5262

Material: Bronze

Dimensions: Length 3 cm, height 3.1 cm (the fibula is deformed).

Description: The bow of the fibula has an almost circular section, in the middle of the bow incised lengthwise lines with rows of transverse lines within them, the head plate rectangular with semicircular

ukrašena urezanim linijama, zglobni tuljac izrađen je savijanjem prema van, prijelaz luka u nogu naglašen je dvama okomitim rebrima, noga završava kuglastim ukrasom, nedostaje igla
 Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. -1. st.
 Literatura: D. POPESCU, 1945., 488, sl. 2. 9; L. LERAT, 1956., tab. VII, sl. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959., sl. 14, 3, sl. 22, 3, sl. 25, 2, sl. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. VI, sl. 39; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 130, sl. 1629; E. RIHA, 1994., tab. 20, sl. 2294, tab. 21, sl. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995., tab. 45, sl. 331; A. MAZUR, 1998., tab. 10, sl. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. VII, sl. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003., 160, sl. 10.

35. Inv. br. H 5272

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 4,6 cm, vis. 2,8 cm

Opis: Luk fibule gotovo je kružna presjeka, sredinom luka urezane uzdužne linije između kojih je niz okomitih linija, zaglavna je pločica četvrtasta, na rubovima polukružno zarezana, ukrašena urezanim lini-

jama, zglobni tuljac izrađen je savijanjem prema van, prijelaz luka u nogu naglašen je dvama okomitim rebrima, noga završava kuglastim ukrasom.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. -1. st.

Literatura: D. POPESCU, 1945, 488, sl. 2. 9; L. LERAT, 1956., tab. VII, sl. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959., sl. 14, 3, sl. 22, 3, sl. 25, 2, sl. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. VI, sl. 39; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 130, sl. 1629; E. RIHA, 1994., tab. 20, sl. 2294, tab. 21, sl. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995., tab. 45, sl. 331; A. MAZUR, 1998., tab. 10, sl. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. VII, sl. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003., 160, sl. 10.

35. Inv. no. H 5272

Material: Bronze

Dimensions: Length 4.6 cm, height 2.8 cm

Description: The bow of the fibula has an almost circular section, in the middle of the bow incised lengthwise lines with rows of transverse lines within them, the head plate rectangular with semicircular notches on the edges and

decorated with incised lines, the hinge cover made by bending the metal outwards, the transition from the bow to the foot emphasized with two transverse ribs, the foot ends in a rounded knob.

Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st cent. AD.

Bibliography: D. POPESCU, 1945, 488, fig. 2. 9; L. LERAT, 1956, pl. VII, fig. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959, fig. 14, 3, fig. 22, 3, fig. 25, 2, fig. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. VI, fig. 39; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 130, fig. 1629; E. RIHA, 1994, pl. 20, fig. 2294, pl. 21, fig. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995, pl. 45, fig. 331; A. MAZUR, 1998, pl. 10, fig. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. VII, fig. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003, 160, fig. 10.

36. Inv. br. H 5228

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 4,9 cm, vis. 2,7 cm

Opis: Luk fibule gotovo je kružna presjeka, ukrašen na sredini nizom okomitih linija, zaglavna je pločica četvrtasta, na rubovima zarezana, ukrašena urezanim linijama, zglojni tuljac izrađen je savijanjem prema van, prijelaz između zaglavne pločice i luka te luka u nogu naglašen je dvama naglašenim rebrima, noga završava kuglastim ukrasom.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. -1. st.

Literatura: D. POPESCU, 1945., 488, sl. 2. 9; L. LERAT, 1956., tab. VII, sl. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959., sl. 14, 3, sl. 22, 3, sl. 25, 2, sl. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. VI, sl. 39; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 130, sl. 1629; E. RIHA, 1994., tab. 20, sl. 2294, tab. 21, sl. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995., tab. 45, sl. 331; A. MAZUR, 1998., tab. 10, sl. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. VII, sl. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003., 160, sl. 10.

36. Inv. no. H 5228

Material: Bronze

Dimensions: Length 4.9 cm, height 2.7 cm

Description: The bow of the fibula has an almost circular section, decorated in the middle with a row of transverse lines, the head plate rectangular with semicircular notches on the edges and decorated with incised lines, the hinge cover made by bending the metal outwards, the transition from the head plate to the bow and the bow to the foot emphasized with two transverse ribs, the foot ends in a rounded knob.

Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st cent. AD.

Bibliography: D. POPESCU, 1945, 488, fig. 2. 9; L. LERAT, 1956, pl. VII, fig. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959, fig. 14, 3, fig. 22, 3, fig. 25, 2, fig. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. VI, fig. 39; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 130, fig. 1629; E. RIHA, 1994, pl. 20, fig. 2294, pl. 21, fig. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995, pl. 45, fig. 331; A. MAZUR, 1998, pl. 10, fig. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. VII, fig. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003, 160, fig. 10.

37. Inv. br. H 5264

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5,3 cm, vis. 3,2 cm

Opis: Luk fibule gotovo je kružna presjeka, fibula je jako oštećena pa nije vidljiv ukras na luku niti na zaglavnoj pločici, zglojni je tuljac dug, duži od uobičajena, nedostaje igla te kuglasti ukras na završetku noge.

37. Inv. no. H 5264

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.3 cm, height 3.2 cm

Description: The bow of the fibula has an almost circular section, the fibula is badly damaged so decoration on the bow or the head plate cannot be seen, the hinge cover is longer than usual, the pin and the rounded knob at the end of the foot are mi-

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. -1. st.
 Literatura: D. POPESCU, 1945, 488, sl. 2. 9; L. LERAT, 1956., tab. VII, sl. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959., sl. 14, 3, sl. 22, 3, sl. 25, 2, sl. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. VI, sl. 39; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 130, sl. 1629; E. RIHA, 1994., tab. 20, sl. 2294, tab. 21, sl. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995., tab. 45, sl. 331; A. MAZUR, 1998., tab. 10, sl. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. VII, sl. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003., 160, sl. 10.

38. Inv. br. H 5271

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 4,6 cm, vis. 2,6 cm

Opis: Luk fibule gotovo je kružna presjeka, fibula je jako oštećena pa nije vidljiv ukras na luku niti na zaglavnoj pločici.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. -1. st.

Literatura: D. POPESCU, 1945., 488, sl. 2. 9; L. LERAT, 1956., tab.

VII, sl. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959., sl. 14, 3, sl. 22, 3, sl. 25, 2, sl. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. VI, sl. 39; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 130, sl. 1629; E. RIHA, 1994., tab. 20, sl. 2294, tab. 21, sl. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995., tab. 45, sl. 331; A. MAZUR, 1998., tab. 10, sl. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. VII, sl. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003., 160, sl. 10.

39. Inv. br. H 5278

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 3,5 cm, vis. 2 cm

Opis: Luk fibule gotovo je kružna presjeka, fibula je oštećena pa nije vidljiv ukras na luku, zaglavna je pločica ukrašena na gornjem i donjem dijelu dvostrukim nizom uboda, na rubovima su dvostruki polukružni urezi.

ssing.

Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st cent. AD.

Bibliography: D. POPESCU, 1945, 488, fig. 2. 9; L. LERAT, 1956, pl. VII, fig. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959, fig. 14, 3, fig. 22, 3, fig. 25, 2, fig. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. VI, fig. 39; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 130, fig. 1629; E. RIHA, 1994, pl. 20, fig. 2294, pl. 21, fig. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995, pl. 45, fig. 331; A. MAZUR, 1998, pl. 10, fig. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. VII, fig. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003, 160, fig. 10.

38. Inv. no. H 5271

Material: Bronze

Dimensions: Length 4.6 cm, height 2.6 cm

Description: The bow of the fibula has an almost circular section, the fibula is badly damaged and any decoration on the bow or head plate cannot be seen.

Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st

cent. AD.

Bibliography: D. POPESCU, 1945, 488, fig. 2. 9; L. LERAT, 1956, pl. VII, fig. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959, fig. 14, 3, fig. 22, 3, fig. 25, 2, fig. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. VI, fig. 39; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 130, fig. 1629; E. RIHA, 1994, pl. 20, fig. 2294, pl. 21, fig. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995, pl. 45, fig. 331; A. MAZUR, 1998, pl. 10, fig. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. VII, fig. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003, 160, fig. 10.

39. Inv. no. H 5278

Material: Bronze

Dimensions: Length 3.5 cm, height 2 cm

Description: The bow of the fibula has an almost circular section, the fibula is damaged and decoration on the bow is not visible, the head plate is decorated in the upper and lower parts with a double row of incisions, with double semicircular no-

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. -1. st.

Literatura: D. POPESCU, 1945., 488, sl. 2. 9; L. LERAT, 1956., tab. VII, sl. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959., sl. 14, 3, sl. 22, 3, sl. 25, 2; sl. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. VI, sl. 39; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 130, sl. 1629; E. RIHA, 1994., 20, sl. 2294, tab. 21, sl. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995., tab. 45, sl. 331; A. MAZUR, 1998., tab. 10, sl. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. VII, sl. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003., 160, sl. 10.

tches on the edges.

Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st cent. AD.

Bibliography: D. POPESCU, 1945, 488, fig. 2. 9; L. LERAT, 1956, pl. VII, fig. 131-134; I. MAROVIĆ, 1959, fig. 14, 3, fig. 22, 3, fig. 25, 2; fig. 38, 1; R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. VI, fig. 39; M.

FEUGÈRE, 1985, pl. 130, fig. 1629; E. RIHA, 1994, 20, fig. 2294, pl. 21, fig. 2295-2298; R. E. LACABE, 1995, pl. 45, fig. 331; A. MAZUR, 1998, pl. 10, fig. 121-125; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. VII, fig. 59-67, T. VIII, 68-75; S. IVČEVIĆ, 2003, 160, fig. 10.

40. Inv. br. 5297

Materijal: bronca
Dimenzije: duž. 5 cm, vis. 2,8 cm
Opis: luk fibule polukružna je presjeka, za glavna je pločica četvrtasta, zaobljenih gornjih rubova, na luku nije vidljiv ukras, nedostaje igla.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. -1. st.

Literatura: A. MAZUR 1998., tab. 10, sl. 120-122; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. VIII, sl. 71, 72.

40. Inv. no. 5297

Material: Bronze
Dimensions: Length 5 cm, height 2.8 cm
Description: The bow of the fibula has a semicircular section, the head plate is rectangular with rounded upper corners, no visible decoration on the bow, the pin missing.
Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st cent.

AD.

Bibliography: A. MAZUR 1998, pl. 10, fig. 120-

41. Inv. br. 5298

Materijal: srebro

Dimenzije: duž. 3,8 cm, vis. 1,8 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, ukrašen urezanim okomitim linijama, zaglavna je pločica četvrtasta, zaobljenih gornjih rubova s urezanim linijama.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. -1. st.

Literatura: A. MAZUR 1998., tab. 10, sl. 120-122; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. VII, sl. 66.

42. Inv. br. H 5284

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 4,5 cm, vis. 2,4 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, sredinom luka urezan niz okomitih linija, zaglavna je pločica četvrtasta, zaobljenih gornjih rubova s urezanim linijama.

Datacija: zadnja četvrtina 1. st. pr. Kr. -1. st.

Literatura: A. MAZUR 1998, tab. 10, sl. 120-122; S. IVČEVIĆ, 2002, tab. VII, sl. 65.

122; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. VIII, fig. 71, 72.

41. Inv. no. 5298

Material: Silver

Dimensions: Length 3.8 cm, height 1.8 cm

Description: The bow of the fibula has a semi-circular section, and is decorated with incised groups of transverse lines, the head plate is rectangular with rounded upper corners and incised lines.

Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st cent. AD.

Bibliography: A. MAZUR 1998, pl. 10, fig. 120-122; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. VII, fig. 66.

42. Inv. no. H 5284

Material: Bronze

Dimensions: Length 4.5 cm, height 2.4 cm

Description: The bow of the fibula has a semi-circular section, the middle of the bow is decorated with a row of transverse lines, the head plate is rectangular with rounded upper corners and incised lines.

Date: Last quarter of the 1st century BC – 1st cent. AD.

Bibliography: A. MAZUR 1998, pl. 10, fig. 120-

122; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. VII, fig. 65.

43. Inv. br. H 5300

Materijal: bronca
Dimenzije: duž. 4,7 cm,
vis. 2,3 cm

Opis: Luk fibule polukružna je presjeka, za-
glavna je pločica četvr-
tasta, nedostaje dio za-
glavne pločice, zglobni
tuljac i igla.

Datacija: zadnja četvrti-
na 1. st. pr. Kr. -1. st.

Literatura: A. MAZUR
1998., tab. 10, sl. 120-122; S. IVČEVIĆ, 2002.,
tab. VII, sl. 72, 73.

43. Inv. no. H 5300

Material: Bronze
Dimensions: Length 4.7
cm, height 2.3 cm

Description: The bow of
the fibula has a semicir-
cular section, the head
plate is rectangular, mis-
sing part of the head pla-
te, the hinge cover, and
the pin.

Date: Last quarter of the

1st century BC – 1st cent. AD.

Bibliography: A. MAZUR 1998, pl. 10, fig. 120-
122; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. VII, fig. 72, 73.

44. Inv. br. H 5232

Materijal: bronca
Dimenzije: duž. 5,5 cm,
vis. 2, 3 cm

Opis: Luk fibule izrađen
je od četiri trake među-
sobno povezane trima
okomitim trakama, za-
glavna je pločica ukra-
šena uzdužnim rebrima,
zglobni tuljac izrađen
savijanjem prema van.

Datacija: 1. st.

Literatura: L. LERAT, 1956., tab. VIII, sl. 161;
I. MAROVIĆ, 1959., 77, 78, sl. 40, 1; E. RIHA,
1994., tab. 23, sl. 2337, sl. 2338; S. IVČEVIĆ,
2003, str. 159., sl. 8.

44. Inv. no. H 5232

Material: Bronze
Dimensions: Length 5.5
cm, height 2.3 cm

Description: The bow of
the fibula is composed of
four parallel bands conne-
cted by three cross bands,
the head plate is decora-
ted by lengthwise ribs, the
hinge cover made by ben-
ding the metal outwards.

Date: 1st cent. AD.

Bibliography: L. LERAT, 1956, pl. VIII, fig. 161;
I. MAROVIĆ, 1959, 77, 78, fig. 40, 1; E. RIHA,
1994, pl. 23, fig. 2337, fig. 2338; S. IVČEVIĆ,
2003, str. 159, fig. 8.

45. Inv. br. H 5282

Materijal: bronca
Dimenzije: duž. 6 cm

Opis: Luk fibule izrađen
je od šest traka među-
sobno povezanih sa četiri
okomite trake, zaglavna
je pločica ukrašena
uzdužnim rebrima,
zglobni tuljac nedostaje.

45. Inv. no. H 5282

Material: Bronze
Dimensions: Length 6 cm

Description: The bow of
the fibula is composed of
six parallel bands conne-
cted by four cross bands,
the head plate is decora-
ted by lengthwise ribs, the
hinge cover is missing.

Datacija: 1. st.

Literatura: G. THILL, 1969., 159, tab. 12, sl. 136, 137; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. II, sl. 10; I. FAUDUET, 1999., tab. XI, sl. 72 bis; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 138, sl. 1733.

Date: 1st cent. AD.

Bibliography: G. THILL, 1969, 159, pl. 12, fig. 136, 137; R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. II, fig. 10; I. FAUDUET, 1999, pl. XI, fig. 72 bis; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 138, fig. 1733.

46. Inv. br. H 5254

Materijal: srebro

Dimenzije: duž. 5,5 cm, vis. 2,7 cm

Opis: Presjek luka je pravokutan, zaglavna je pločica široka koliko i luk, zglobni tuljac izrađen savijanjem prema unutra, kroz sredinu luka provučena je zakovica, s jedne strane uz nju je kružno udubljenje.

Datacija: 1. st.

Literatura: G. THILL, 1969., tab. 11, sl. 133; R. KOŠČEVIĆ, 1980., tab. II, 14; D. BOJOVIĆ, 1983., tab. II, sl. 16; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 115, sl. 1481.

46. Inv. no. H 5254

Material: Silver

Dimensions: Length 5.5 cm, height 2.7 cm

Description: The section of the bow is rectangular, the head plate is as wide as the bow, the hinge cover made by bending the metal inwards, a rivet perforates the bow in the middle, a circular hollow on one side of this.

Date: 1st cent. AD.

Bibliography: G. THILL, 1969, pl. 11, fig. 133; R. KOŠČEVIĆ, 1980, pl. II, 14; D. BOJOVIĆ, 1983, pl. II, fig. 16; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 115, fig. 1481.

47. Inv. br. H 5337

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 4 cm, vis. 1,5 cm

Opis: Trakasti luk fibule ukrašen je uzdužnim linijama, uz rubove ima po tri polukružna dodatka, zaglavna pločica ukrašena urezima, na prijelazu luka u nogu okomiti urezi, noga je trokutasta, završava kuglastim ukrašom, trokutasti držač igle, nedostaje dio igle.

Datacija: flavijejsko doba

Literatura: L. LERAT, 1956., tab. VIII, 155; G. THILL, 1969., tab. 12, sl. 138; M. FEUGÈRE, 1985., tab. 138, sl. 1734; E. RIHA, 1994., tab. 22, sl. 2329; R. E. LACABE, 1995., tab. 50, sl.

47. Inv. no. H 5337

Material: Bronze

Dimensions: Length 4 cm, height 1.5 cm

Description: The ribbon bow of the fibula is decorated with lengthwise lines and has three semicircular appendages along each edge, the head plate is decorated with incisions, at the transition from the bow to the foot a transverse notch, the foot

is triangular ending in a rounded knob, a triangular catch-plate, part of the pin missing.

Date: Flavian period.

Bibliography: L. LERAT, 1956, pl. VIII, 155; G. THILL, 1969, pl. 12, fig. 138; M. FEUGÈRE, 1985, pl. 138, fig. 1734; E. RIHA, 1994, pl. 22, fig. 2329; R. E. LACABE, 1995, pl. 50, fig. 371-

371-375; R. KOŠČEVIĆ, 1997, tab. 3, 107; A. MAZUR, 1998., tab. 10, sl. 127; S. IVČEVIĆ, 2002., tab. V, sl. 46.

48. Inv. br. H 5281

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5,7 cm, vis. 2,2 cm

Opis: Luk fibule je trakast, ujednačeno širok cijelom dužinom, neukrašen, zaglavna je pločica četvrtasta, zglobni tuljac izveden savijanjem prema van, držač igle je trokutast, a noga fibule kratka je i trokutasta.

Datacija: 1. st.

Literatura: I. MAROVIĆ 1959., 78, sl. 18, 2; D. BOJOVIĆ, 1983., 24, tab. III, sl. 20, 21; D. GRBIĆ, 1996., 89, sl. 2, 2; S. IVČEVIĆ, 2002., 235, tab. II, sl. 7.

49. Inv. br. H 5852

Materijal: bronca

Dimenzije: duž. 5,4 cm vis. 2 cm

Opis: Luk fibule je trakast, ujednačeno širok cijelom dužinom, neukrašen, zaglavna je pločica četvrtasta, zglobni tuljac izveden savijanjem prema van, držač igle je trokutast, a noga fibule kratka je i završava trnom.

Datacija: 1. st.

Literatura: I. MAROVIĆ 1959., 78, sl. 18, 2; D. BOJOVIĆ, 1983., 24, tab. III, sl. 20, 21; D. GRBIĆ, 1996., 89, sl. 2, 2; S. IVČEVIĆ, 2002., 235, tab. II, sl. 7.

375; R. KOŠČEVIĆ, 1997, pl. 3, 107; A. MAZUR, 1998, pl. 10, fig. 127; S. IVČEVIĆ, 2002, pl. V, fig. 46.

48. Inv. no. H 5281

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.7 cm, height 2.2 cm

Description: The undecorated ribbon bow of the fibula has a uniform width throughout the entire length, the head plate is rectangular, the hinge cover bent outwards, the catch-plate is triangular, and the foot of the fibula is short and triangular.

Date: 1st cent. AD.

Bibliography: I. MAROVIĆ 1959, 78, fig. 18, 2; D. BOJOVIĆ, 1983, 24, pl. III, fig. 20, 21; D. GRBIĆ, 1996, 89, fig. 2, 2; S. IVČEVIĆ, 2002, 235, pl. II, fig. 7.

49. Inv. no. H 5852

Material: Bronze

Dimensions: Length 5.4 cm, height 2 cm

Description: The undecorated ribbon bow of the fibula has a uniform width throughout the entire length, the head plate is rectangular, the hinge cover bent outwards, the catch-plate is triangular, and the foot of the fibula is short and ends in a point.

Date: 1st cent. AD.

Bibliography: I. MAROVIĆ 1959, 78, fig. 18, 2; D. BOJOVIĆ, 1983, 24, pl. III, fig. 20, 21; D. GRBIĆ, 1996, 89, fig. 2, 2; S. IVČEVIĆ, 2002, 235, pl. II, fig. 7.

Literatura / Literature

- BEHRENS, G., 1950. – G. Behrens, Römische Fibeln mit Inschrift, *Reinecke Festschrift*, Mainz, 1-12.
- BETZ, A., 1938. – A. Betz, Untersuchungen zur Militärgeschichte der römischen Provinz Dalmatien, *Abhandlungen des archäologisch-epigraphischen Seminars der Universität Wien*, 3, Beč.
- BOJOVIĆ, D., 1983. – D. Bojović, *Rimske fibule Singidunuma*, Beograd.
- COCIŞ, S., 2004. – S. Cociş, *The Brooches from Roman Dacia*, Cluj-Napoca.
- FAUDUET, I., 1999. – I. Fauduet, Fibules préromaines, romaines et mérovingiennes du musée du Louvre, *Études d'histoire et d'archéologie*, 5, Pariz.
- FEUGÈRE, M., 1985. – M. Feugère, Les fibules en Gaule méridionale, *Revue archéologique de Narbonnaise*, 12, Pariz.
- GERHARZ, R., 1987. – R. Gerharz, Fibeln aus Afrika, *Saalburg Jahrbuch*, 43, Mainz 77-107.
- GRBIĆ, D., 1996. – D. Grbić, Fibulae as Products of Local Workshops at Diana, Roman Limes on the Middle and Lower Danube, *Monographies*, 2, Beograd, 87-92.
- IVČEVIĆ, S., 2002. – S. Ivčević, Fibule, *Salonae Longae*, Split, 229-277.
- IVČEVIĆ, S., 2003. – S. Ivčević, Antički metalni predmeti iz Narone, *Arheološka istraživanja u Naroni i dolini Neretve*, Izdanja HAD-a, 22, Zagreb-Metković-Split, 129-167.
- KOŠČEVIĆ, R., 1980. – R. Košćević, *Antičke fibule s područja Siska*, Zagreb 1980.
- KOŠČEVIĆ, R., 1997. – R. Košćević, Metalna produkcija antičke Siscije, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 11-12/1994-1995, Zagreb, 41-62.
- LACABE, R. E., 1995. – E. R. Lacabe, *Las fibulas del Nordeste de la Península Ibérica: siglos I A. E. al IV D. E.*, Zaragoza.
- LERAT, L., 1956. – L. Lerat, Les fibules gallo-romaines, *Annales littéraires de Université de Besançon III, fasc. I, Archéologie*, 3, Besançon, Pariz.
- MARIĆ, Z., 1968. – Z. Marić, Japodske nekropole u dolini Une, *Glasnik Zemaljskog muzeja BiH, n. s. XXIII*, Sarajevo, 5-79.
- MAROVIĆ, I., 1959. – I. Marović, Iskopavanja kamenih gomila oko vrela rijeke Cetine, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, LXI, Split, 5-80.

- MAROVIĆ, I., 1961. – I. Marović, Fibeln mit Inschrift vom Typus Aucissa in den archäologischen Museen von Zagreb, Zadar und Split, *Jahrbuch des römisch-germanischen Zentralmuseums Mainz*, 8, 106-120.
- MAROVIĆ, I., 2006. – I. Marović, Aucissa fibule s natpisom u arheološkim muzejima Zagrebu, Zadru i Splitu, *Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku*, 99, Split, 81-98.
- MAZUR, A., 1998. – A. Mazur, Les fibules romaines d'Avenches I, *Bulletin de l'Association Pro Aventico*, 40, Avenches, 5-104.
- NOLL, R., 1952. – R. Noll, Römerzeitlichen Fibelninschriften, *Germania*, 30, 395-399.
- POPESCU, D., 1945. – D. Popescu, Fibeln aus dem Nationalmuseum für Altertümer in Bukarest, *Dacia*, IX-X, Bukurešt, 485-505.
- RIHA, E., 1994. – E. Riha, Die römischen Fibeln aus Augst und Kaiseraugst, *Forschungen in Augst*, 18, Augst.
- ŠEPAROVIĆ, T., 1998. – T. Šeparović, Aucissa fibule s natpisom iz zbirke Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika, *Starohrvatska prosvjeta*, III/25, Split, 177-187.
- ŠEPAROVIĆ, T., 2003. – T. Šeparović, *Metalni nalazi, u: M. Sanader, Tilurium I, Istraživanja-Forschungen 1997-2001*, Zagreb, 219-256.
- THILL, G., 1969. – G. Thill, Fibeln vom Titelberg aus den Beständen des Luxemburger Museums, *Trierer Zeitschrift*, 32, Trier, 133-172.

Kat. br. 41
Cat. no. 41